

**Západočeská univerzita v Plzni**  
**Fakulta právnická**

**Katedra veřejné správy**

**DIPLOMOVÁ PRÁCE**

**Elektronizace veřejné správy v ČR –  
e-Government**

**Předkládá:** Bc. Jitka Nová

**Vedoucí diplomové práce:** JUDr. Tomáš Louda, CSc.

### **Prohlášení**

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Elektronizace veřejné správy v ČR – eGovernment“ zpracovala samostatně, a že jsem vyznačila prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpala způsobem pro vědeckou práci obvyklým.

V Mělníku dne 14. dubna 2020

.....

## **Poděkování**

Poděkování patří zejména mému zaměstnavateli, který mi umožnil dostatečnou časovou dotaci ke studiu a zpracování diplomové práce a rodině za podporu.

# Obsah

Úvod.....	1
<b>1 eGovernment a jeho členění.....</b>	<b>2</b>
<b>2 Vývoj eGovernmentu v České republice.....</b>	<b>4</b>
<b>3 Strategické dokumenty.....</b>	<b>8</b>
<b>3.1 Státní informační politika – cesta k informační společnosti.....</b>	<b>8</b>
3.2 Koncepce budování ISVS.....	9
3.3 Akční plán realizace státní informační politiky.....	10
3.4 Elektronická Vlídlná Administrativa.....	11
3.5 Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby – Strategie realizace Smart Administration v období 2007 – 2015.....	12
3.6 Strategický rámec rozvoje veřejné správy České republiky pro období 2014 – 2020.....	14
<b>4 Základní právní předpisy pro vývoj elektronizace veřejné správy v ČR.....</b>	<b>17</b>
4.1 Zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy.....	17
4.2 Zákon č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu.....	20
4.3 Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentu.....	22
4.4 Zákon č. 297/2016 Sb., o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce.....	24
<b>5 Prvky eGovernmentu České republiky.....</b>	<b>27</b>
5.1 Základní prvky eGovernmentu v České republice.....	28
5.1.1 Základní registry.....	29
5.1.2 Správa základních registrů.....	31
5.1.3 Datové schránky a autorizovaná konverze dokumentu.....	32
5.1.3.1 Typy datových schránek.....	34
5.1.3.2 Zpřístupnění, znepřístupnění a zrušení datové schránky.....	37
5.1.3.3 Doručování datových zpráv.....	38
5.1.3.4 Autorizovaná konverze dokumentu.....	40
5.2 Czech POINT.....	43
5.3 Další projekty eGovernmentu v České republice.....	48

<b>6 eGovernment Estonska</b> .....	<b>51</b>
6.1 Vývoj eGovernmentu Estonska.....	51
6.2 Strategie eGovernmentu Estonska.....	52
6.3 Kybernetický útok na Estonsko.....	53
6.4 Instituce eGovernmentu Estonska.....	54
6.5 Základní právní rámec estonského eGovernmentu.....	55
6.6 Prvky eGovernmentu Estonska.....	56
6.6.1 X-Road.....	58
6.6.2 e-Justice.....	59
6.6.3 ID-card.....	61
6.6.4 e-Residency.....	62
6.6.5 i-Voting.....	63
6.6.6 e-Tax.....	64
<b>7 eGovernment v České republice ve srovnání s Estonskem</b> .....	<b>65</b>
7.1 Politika.....	65
7.2 Legislativa.....	66
7.3 Strategie.....	66
7.4 Praktická stránka zavádění eGovernmentu.....	67
7.5 Transformace veřejné správy.....	69
<b>Závěr</b> .....	<b>70</b>
<b>Resume</b> .....	<b>72</b>
<b>Zdroje</b> .....	<b>74</b>

## Úvod

Tématem diplomové práce je Elektronizace veřejné správy v ČR – eGovernment. Důvodem výběru tohoto tématu je jednak skutečnost, že pracuji jako zaměstnanec ve správě soudu, a ač justice stojí mimo veřejnou správu, i jí se elektronizace veřejné správy dotýká, neboť soudy pracují zejména se základními registry. Dalším důvodem je, že toto téma je tématem aktuálním a víceméně se dotýká všech občanů.

Vzhledem k šíři toho tématu, je hlavním cílem práce přiblížení vývoje eGovernmentu v České republice od jeho počátku do současnosti a seznámení se stěžejními prvky eGovernmentu s porovnáním vývoje a současné situace v Estonsku, které je špičkou ve světě v této oblasti.

Diplomová práce je rozdělena do několika kapitol. Nejprve se budeme věnovat vymezení pojmu eGovernment, dále pak jeho historickému vývoji, strategickým dokumentům a základním právním předpisům. Následující kapitoly jsou věnovány prvkům eGovernmentu České republiky, a to zejména těm nejstěžejnějším jako jsou základní registry, datové schránky a autorizovaná konverze dokumentu a projekt Czech POINT. Dále je práce věnována eGovernmentu Estonska, jejímu historickému vývoji, strategiím, kybernetickému útoku na Estonsko, základním institucím v oblasti eGovernmentu Estonska, základním právním předpisům a prvkům eGovernmentu Estonska. Poslední kapitola se pak věnuje porovnání eGovernmentu České republiky a Estonska. Každá z kapitol je pro lepší přehlednost členěna do podkapitol.

Při zpracování diplomové práce bylo čerpáno zejména z odborné literatury vztahující se k této problematice, právních předpisů České republiky, z důvodových zpráv k právním předpisům, jakožto i z podzákoných právních předpisů. Dále byly jako zdroje využity oficiální webové stránky portálů eGovernmentu, ústředních orgánů veřejné moci a odborných článků v případě informací a dat týkajících se eGovernmentu Estonska

# 1 eGovernment a jeho členění

Oficiální vymezení pojmu eGovernment je dle Ministerstvem vnitra, do jehož gesce tato oblast spadá, že „myšlenkou tzv. eGovernmentu je správa věcí veřejných za využití moderních elektronických nástrojů, díky kterému bude veřejná správa k občanům přívětivější, efektivnější, rychlejší a levnější.“<sup>1</sup> Ministerstvo vnitra dále uvádí, že eGovernment představuje „transformaci vnitřních a vnějších vztahů veřejné správy pomocí informačních technologií s cílem optimalizovat interní procesy. Jejím cílem je pak rychlejší, spolehlivější a levnější poskytování služeb veřejné správy nejširší veřejnosti a zajištění větší otevřenosti veřejné správy ve vztahu ke svým uživatelům.“<sup>2</sup> Nicméně definice v samém slova smyslu jako takový stanovená není. Ani česká legislativa nemá v sobě zakotvenou definici pojmu eGovernment. Na výkladu tohoto pojmu se neshodne ani právní teorie. Existuje více definic tento pojem vymežující. Některé z definic jsou obecnějšího charakteru, některé jsou zase více popisné. Jednou z definic, která definuje eGovernment v širším pojetí, vymezuje eGovernment jako „efektivní a výkonné služby a informační a komunikační technologie umožňující občanům se plně podílet na životě společensky a kulturně tvůrčích komunit včetně demokratického procesu.“<sup>3</sup>

Společným znakem pro všechny definice je vymezení hlavního smyslu eGovernmentu, kterým je poskytování lepších a dostupnějších služeb veřejnosti a občanům za pomoci informačních technologií, čímž se umožní občanům participace na správě věcí veřejných a posílit tak demokratizaci veřejné správy.

Za stěžejní důvod pro rozvoj eGovernmentu považují snahu o efektivní fungování veřejné správy, a to jak státní správy, tak i samosprávy. Jedná se zejména o snížení administrativní zátěže pro občany i orgány veřejné moci, umožnění elektronické komunikace s orgány veřejné moci, což by vedlo k ušetření času,

---

<sup>1</sup> <https://www.mvcr.cz/clanek/co-je-egovernment.aspx?q=cHJuPTE%3d>

<sup>2</sup> [www.mvcr.cz/soubor/indikatory-prioritnich-os-1a-a-1b-pdf.aspx](http://www.mvcr.cz/soubor/indikatory-prioritnich-os-1a-a-1b-pdf.aspx)

<sup>3</sup> SMEJKAL, Vladimír. VALÁŠEK Altair Michal. Jak na datové schránky: praktický manuál pro každého. Praha: Linde, 2012, s. 25

administrativní zátěže i finančních prostředků. Dalším ze stěžejních důvodů rozvoje eGovernmentu je zajištění transparentnosti rozhodování veřejné správy prostřednictvím tzv. otevřených dat, což by mělo vést k omezení korupčního jednání. V neposlední řadě je velmi podstatná oblast v rámci rozvoje eGovernmentu, oblast ekonomická.

Podíváme-li se na eGovernment stran orgánů veřejné moci, pak jde zejména o personální, materiální a finanční úspory při výkonu veřejné správy. K těmto aspektům by mělo vést zejména umožnění přístupu do sdílených elektronických databází, které orgány veřejné moci využívají při své činnosti. Elektronizace by také měla mít za následek zautomatizování některých rutinních činností, což by mohlo mít za následek snížení počtu zaměstnanců orgánů veřejné moci.

eGovernment zasahuje do všech oblastí státní moci, tzn., že ovlivňuje činnost všech orgánů veřejné moci. Mezi tyto orgány je možné zařadit jak orgány státní správy či soudní moci, tak i orgány územní samosprávy.

eGovernment můžeme také členit podle různých kritérií. Nejužívanějším pro popis jednotlivých částí eGovernmentu se využívá zkratky G2C (Government –to- Cizizen, G2B (Government-to-Business) a G2G (Government-to-Government).



## 2 Vývoj e-Governmentu v České republice

Elektronizace veřejné správy v České republice se počíná již v 90. letech minulého století. Prvním krokem směřujícím k elektronizaci veřejné správy bylo vytvoření Komise vlády ČR (dále jen „Komise“) pro Státní informační systém (dále jen „SIS“) v roce 1991. Úkolem této komise bylo odstranění roztržitého informačních systémů a koordinace rozvoje jednotného státního informačního systému. V témže roce bylo přijato usnesení vlády č. 208/1991 Sb. o řešení SIS. Podle tohoto usnesení bylo rozhodné vytvořit registr občanů, nemovitostí, hospodářských subjektů, územně identifikačního registru apod. Dále bylo citovaným usnesením stanoveno, že mají být vytvořeny otevřené systémy se zohledněním projektu Jednotného informačního systému státní správy zpracovaného Ministerstvem vnitra již v roce 1990. Do srpna roku 1991 měly být Komisy předloženy ministry všech rezortů vypracované projekty základních registrů zahrnující také vazby na další systémy SIS. Úkolem předsedy Komise, kterým byl ministr pro hospodářskou politiku a rozvoj, bylo dále zpracování a předložení vládě koncepci rozvoje informačních služeb a zřízení Informační komise SIS ČR. Pravomoci komise nakonec přešly na Ministerstvo pro hospodářskou politiku a rozvoj (dále jen „Ministerstvo“). Ministerstvo mělo pokračovat v úkolech původně zadaných Komisy. V roce 1995 vyslovila vláda souhlas s dokumentem *Výstavba státního informačního systému České republiky*. Uvedený dokument mj. zakotvoval, že SIS bude zahrnovat registr nemovitostí, registr obyvatel a dále např. registr sociálních dávek, zdravotního pojištění a ekonomických subjektů. Po zrušení Ministerstva pro hospodářskou politiku a rozvoj přešly jeho kompetence v oblasti SIS na Úřad vlády. Zákonem č. 276/1996 Sb. byl k 1.1.1996 zřízen Úřad pro státní informační systémy (dále jen „ÚSIS“).<sup>4</sup> ÚSIS však neměl příliš silné postavení v rámci ministerstev, které si chtěly oblast informačních systémů a jejich

---

<sup>4</sup> ŠPAČEK, David. *eGovernment – cíle, trendy a přístupy k jeho hodnocení*. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2012, str. 53,54

financování řídit samostatně. Výsledkem bylo, že každé ministerstvo si pořizovalo své vlastní informační systémy bez ohledu na požadavky ÚSIS. Vzhledem k nastalé situaci, kdy ÚSIS ne zcela splnil svou úlohu, byla v roce 1998 zřízena jako poradní orgán vlády Rada vlády pro informační politiku (dále jen „Rada“). Předsedou Rady byl místopředseda vlády pro hospodářskou politiku. Předsedovi Rady byla uložena povinnost k zpracování a předložení návrhu strategického dokumentu Státní informační politika, jenž měl obsahovat návrh koncepce budování informačního systému veřejné správy. Posláním Rady bylo sledování, vyhodnocování a koordinace meziresortních a nadresortních prací při realizaci státní informační politiky. Vedle Rady byl stále v činnosti ÚSIS.

K tomu, aby mohlo být dosaženo cílů daných výše uvedenými koncepcemi, bylo potřeba přijetí uceleného zákona o informačních systémech veřejné správy. Takovým to zákonem byl zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy (dále jen „zákon“). Zákon „stanoví práva a povinnosti správců informačních systémů veřejné správy (ISVS) a dalších subjektů, jež souvisejí s vytvářením, užíváním, provozem a rozvojem informačních systémů veřejné správy. V návaznosti na to upravuje působnost Ministerstva vnitra jako ústředního správního úřadu pro tvorbu a rozvoj informačních systémů veřejné správy. Zákon vytváří podmínky, aby kvalitní informační systémy byly dobrým nástrojem pro výkon veřejné správy.“<sup>5</sup>

Nemalý vliv na vývoj eGovernmentu má politická situace. Nejvýrazněji se vývoje dotkla politická situace v roce 2006. Zásadní bylo zrušení Ministerstva informatiky v roce 2007 novelou zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „kompetenční zákon“). Vlády v letech 2006 a 2007 nepřijaly žádný jednotný dokument týkající se národní informační politiky, jehož agendy měly být slouženy s agendami Ministerstva vnitra. Ve svém prohlášení vláda

---

<sup>5</sup> <https://www.mvcr.cz/clanek/legislativa-zakon-c-365-2000-sb-o-informacnich-systemech-verejne-spravy.aspx>

uvedla, že „sjednocením agend Ministerstva informatiky a Ministerstva vnitra připravíme podmínky pro rychlejší zavádění e-governmentu ve veřejné správě, zrychlíme a zjednodušíme jednání občanů na úřadech. Dokončíme legislativní práce na nových základních kodexech.“<sup>6</sup> Na předmětné prohlášení vlády navázalo usnesení vlády č. 1085 ze dne 20.9.2006, o souboru opatření pro urychlení rozvoje eGovernmentu v České republice, kterým byl mj. schválen soubor opatření pro urychlení rozvoje eGovernmentu v České republice, který byl obsažený v části III materiálu č.j. 1406/06. Dále byla předmětným usnesením uloženo MV a MI, aby byl předložen návrh zákona, který navrhne vytvoření jednotného univerzálního kontaktního místa občana s úřady a v počáteční fázi umožnění občanům získat na tomto místě výpis z katastru nemovitostí, obchodního rejstříku, rejstříku trestů či živnostenského rejstříku (projekt CZECH POINT), návrh zákona, který navrhne pravidla pro přijímání právních předpisů, včetně povinnosti provádět veřejné připomínkové řízení za použití elektronických nástrojů a návrh zákona, který navrhne použití elektronických dokumentů i v těch případech, kde je dosud možné používat jen formou listinnou, navrhne zjednodušení elektronické komunikace jak mezi občany a úřady, tak mezi úřady samotnými, navrhne umožnění vedení elektronických spisů ve správních řízeních a v neposlední řadě návrh zákona, který navrhne základní organizační a technické principy pro zřizování, správu a užívání centrálních registrů veřejné správy.<sup>7</sup>

Hlavním úkolem vlády bylo v této době zjednodušení komunikace občanů s úřady. Tímto zjednodušením mělo být jednotné kontaktní místo, na kterém by si občan mohl vyřídit veškeré své záležitosti. Dále bylo potřeba připravit takové legislativní úpravy, na základě kterých by bylo umožněno používání elektronických dokumentů, které by byly postaveny na roveň dokumentům listinným. Znovu byla nastolena otázka základních registrů, které měly být řešeny již na základě dřívějších strategických dokumentů týkajících se elektronizace veřejné správy. V této době se

---

<sup>6</sup> <https://www.vlada.cz/assets/clenove-vlady/historie-minulych-vlad/prehled-vlad-cr/1993-2010-cr/mirek-topolaneck-1/Programove-prohlaseni-vlady.pdf>

<sup>7</sup> Usnesení Vlády České republiky ze dne 20.9.2006 č. 1085, o souboru opatření pro urychlení rozvoje eGovernmentu v České republice

začalo hovořit i o projektu datových stránek. Stěžejním bodem bylo ale realizace projektu Czech POINT, což mělo být místo, ze kterého by bylo možné činit veškerá podání vůči orgánům veřejné správy, získávat ověřené údaje vedené v centrálních registrech a evidencích a získávat informace o průběhu všech řízení. Předpokladem pro vznik výše uvedeného bylo předložení zákona o elektronické komunikaci ve veřejné správě, který by zároveň byl také předpokladem ke vzniku projektu datových stránek. K tomuto kroku došlo na základě strategie Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby – Strategie realizace Smart Administration pro období 2007 – 2015. V návaznosti na tuto strategii došlo k největším legislativním změnám od roku 2000, a to zejména přijetím zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů a zákona č. 111/2009 Sb., o základních registrech. Snaha o naplnění cílů těchto zákonů, zejména pak druhého citovaného, trvá do dnes.

Aktuálně se oblast eGovernmentu řídí Strategickým rámcem rozvoje veřejné správy České republiky pro období 2014 – 2020, který byl přijat ještě za platnosti předchozího dokumentu. Blíže viz kapitola 3.6.

### 3 Strategické dokumenty

#### 3.1 Státní informační politika – cesta k informační společnosti

Za první ucelenou polistopadovou koncepci informační politiky je považován dokument Státní informační politika – cesta k informační společnosti (dále jen „SIP“). Tato politika byla přijata vládou v roce 1999. Tento dokument obsahuje mj. obecnou myšlenku, že „Součástí rozvoje informační společnosti je i vytváření informačních systémů veřejné správy, které ji nejen zefektivní a zjednoduší, ale především budou přínosem pro občany. Umožní např. vytvořit integrovanou síť kontaktních míst veřejné správy, kde si občan nebo organizace na jednom místě mohou vyřídit své záležitosti se státní správou.“<sup>8</sup> Dále dokument vymezuje přínosy informativní společnosti ale i její úskalí, integraci do evropských a světových struktur a základní cíle a přínosy státní informační politiky. Součástí dokumentu jsou i cíle, které byly stanoveny v roce 1998 Vídeňskou deklarací, jež byla přijata na Fóru o informační společnosti ve Vídni. Účastníci fóra se shodli na šesti základních cílech týkajících se informační politiky, a to:

- právo občanů na veřejné informace,
- široké poskytování veřejných služeb prostřednictvím elektronických prostředků a jejich univerzální dostupnost pro občany,
- vytvoření partnerství veřejného a soukromého sektoru,
- dostupnost veřejných informací z cenového hlediska (bezplatné poskytování v originálním formátu),
- osvojování standardů a nejlepších postupů prostřednictvím panevropských iniciativ (programy 5<sup>th</sup> Framework, IDA, TEN Telecom, Info 2000)

---

<sup>8</sup> Státní informační politika – cesta k informační společnosti,  
<https://www.vlada.cz/cz/clenove-vlady/historie-minulych-vlad/statni-informacni-politika--cesta-k-informacni-spolocnosti---dokument-2089/>

- založit informační platformy pro nepřetržitý sběr informací o iniciativách využívajících nové technologie pro veřejné služby.<sup>9</sup>

Vláda si zároveň dokumentem stanovila, že bude sledovat následující prioritní oblasti:

1. Informační gramotnost
2. Informatizovaná demokracie
3. Rozvoj informačních systémů veřejné správy
4. Komunikační infrastruktura
5. Důvěryhodnost a bezpečnost informačních systémů a ochrana osobních dat
6. Elektronický obchod
7. Transparentní ekonomické prostředí.<sup>10</sup>

V poslední řadě dokument také řešil legislativní zakotvení informační politiky a jejího financování.

### **3.2 Koncepce budování ISVS**

Na Státní informační politiku navázala Koncepce budování ISVS (dále jen „Koncepce“). Koncepce byla schválena vládou usnesením č. 1059 v roce 1999. Koncepce navazovala také na Koncepci reformy veřejné správy. Cílem Koncepce bylo zvýšení efektivity a autority veřejné správy a hlavně dosažení ucelené koncepce informačních systémů veřejné správy, když do této doby byly informační systémy velmi roztržité. Instituce veřejné správy sice informační systémy postupně zaváděly, ale chyběla zde jednotná koncepce a vedení při jejich aplikaci. Docházelo tak k situaci, že každá instituce měla zřízeny vlastní informační systémy, které ale nebyly navzájem propojeny a data v nich byla ukládána duplicitně.

---

<sup>9</sup> Státní informační politika – cesta k informační společnosti, <https://www.vlada.cz/cz/clenove-vlady/historie-minulych-vlad/statni-informacni-politika---cesta-k-informacni-spolecnosti---dokument-2089/>

<sup>10</sup> Státní informační politika – cesta k informační společnosti, <https://www.vlada.cz/cz/clenove-vlady/historie-minulych-vlad/statni-informacni-politika---cesta-k-informacni-spolecnosti---dokument-2089/>

Hlavním problémem bylo, že na informační systémy bylo pohlíženo pouze jako na nástroj k ukládání dat, nikoliv k jejich následnému využívání.

Dalším krokem směřujícím k elektronizaci veřejné správy měla být zajištěna otevřenost a flexibilita přijímání změn územního členění a veřejné správy jako takové. K tomuto mělo být nápomocno vytvoření základní registrů, mezi které by patřil registr obyvatel, registr ekonomických subjektů, registr nemovitostí a registr územní identifikace. Cílem bylo vytvoření tzv. kontaktních míst veřejné správy, které by plnily informační funkci, tzn., že tato místa měla poskytovat informace veřejné správy týkající se určitých životních situací a příjem žádostí týkající se situací, jež spadají do kompetence více resortů. Zřízením základních registrů mělo být docíleno situace, kdy bude datová základna veřejné správy soustředěna pouze na jedno místo a dojde tím k nahrazení do té doby neúplných, nepřesných a dublujících se registrů.

### **3.3 Akční plán realizace státní informační politiky**

Politika i koncepce ISVS předpokládala vymezení Akčního plánu realizace státní informační politiky. Tento plán byl nakonec vládou schválen v roce 2000 a platil pro období od roku 2002. Stejně jako předchozí dokumenty, i tento si klade za cíl konsolidaci základních registrů a jejich vzájemné propojení. V souvislosti s akčním plánem bylo potřeba řešit i rozpočtové zajištění chystaných změn. Za nejjednodušší bylo považováno vytvoření portálu veřejné správy, kde by byly prezentovány informace a zprostředkování e-slужeb. Akční plán však stanovil pouze velmi obecně dvě základní priority, a to a) zajištění veřejných informačních služeb prostřednictvím komunikačních kanálů a realizace koncepce budování ISVS a b) v souvislosti s ISVS vyvinutí elektronické služby veřejné správy a vyřešení problému identifikace osob. Přílohou akčního plánu byl Rámcový program Elektronická veřejná správa, jenž byl ale velmi nekonkrétní a manažersky velmi těžko uchopitelný. Rámcový program především postrádal návaznost na státní informační politiku, ač z této vycházel. Rámcový program byl spíše pouhým uvedením oblastí, resp. projektů, které měly být v rámci akčního plánu realizovány.

### **3.4 Elektronická Vlídna Administrativa**

Státní informační politika se samozřejmě vztahovala i na obce a nově zřízené kraje. Informatizaci obcí a krajů koordinovalo Ministerstvo vnitra. Usnesením č. 216 schválila v roce 2001 vláda návrh postupu informatizace krajských úřadů. Informatizace se nejprve týkala převážně krajských úřadů, kdy první fáze proběhla v první polovině roku 2001, a úkolem bylo vytvoření podmínek pro zabezpečení chodu krajských úřadů a struktura ICT se měla přizpůsobit potřebám komplexní informatizace, tj. požadavkům vyplývajících z rozsahu kompetencí krajských úřadů. Vše mělo být organizováno a hlavně financováno stran Ministerstva vnitra, což s sebou ve výsledku nesla svá úskalí. Nakonec byl jako pilotní projekt realizován projekt krajských úřadů RAMIS, tj. Regionální a municipální informační systém.

Podstatnou úlohu měly sehrát při informatizaci obcí kontaktní místa veřejné správy. S tímto souvisel projekt EVA – Elektronická Vlídna Administrativa a provoz měl být zahájen v několika městech v únoru roku 2002. Cílem projektu bylo vytvoření systému pro snadnější komunikaci občanů s úřady prostřednictvím samoobslužných kiosků.

V roce 2001 byl zahájen projekt komunikační infrastruktury ISVS (dále jen „KIVS“) a úzce souvisel s připojením kontaktních míst. Projekt KIVS byl realizován společností Český Telecom, a.s., která byla jediným zájemcem pro jeho realizaci osloveným vládou. Tento projekt měl především za cíl ukončení budování informačních systémů jednotlivými resorty a ústředními orgány s tím, že nadále budou využívat komunikačního servisu jako služby od Českého Telecomu, a.s. za ceny, které byly stanoveny pro všechny subjekty veřejné správy stejně.

Transparentnost při hospodaření s veřejnými prostředky v oblasti elektronizace veřejné správy měl přinést další projekt, kterým byl projekt Centrální adresa (dále jen „CADR“), jenž měl implementovat tehdejší legislativu týkající se veřejných zakázek, tedy zákon č. 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek.



Správce CADR byla vybrána Česká pošta, s.p., která nabídla Úřadu pro veřejný informační systém vytvoření prototypu portálu veřejné správy.

### **3.5 Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby – Strategie realizace Smart Administration v období 2007 – 2015**

Velmi zásadním dokumentem pro další rozvoj eGovernmentu v České republice byla strategie Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby (dále jen „Strategie“), jež vydala Vláda České republiky na základě svého programového prohlášení uvedené v předchozí kapitole, ve kterém mj. prohlásila, že „cesta k posílení konkurenční schopnosti ČR v mezinárodním prostředí je neodmyslitelně spjata se zvýšením efektivity výkonu veřejné správy. Proto se vláda v tomto svém zásadním dokumentu zavázala podniknout kroky směrem ke zlepšení správy a kvality jí poskytovaných služeb, tzn. nastavit jednoznačně podmínky k tomu, aby veřejná správa byla nejen chápána, ale skutečně i fungovala, jako „služba“ občanům“<sup>11</sup> a schválila je usnesením č. 757 ze dne 11.7.2007, o strategii Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby. Vzhledem k tomu, že v době vydání Strategie byla již Česká republika členským státem Evropské unie, naskytla se vládě příležitost k financování realizace Strategie a naplnění programového prohlášení vlády prostřednictvím strukturálních fondů z Integrovaného operačního programu a Operačního programu lidské zdroje a zaměstnanost. Jako jedna z priorit kohezní politiky bylo stanovení Smart Administration<sup>12</sup> na základě které bylo následně možné čerpat finanční prostředky ze strukturálních fondů. Fakticky se jednalo o možnost, jak zajistit nezbytným krokům v oblasti rozvoje elektronizace veřejné správy finanční krytí, jež bylo do této doby velmi problematické. K tomu,

---

<sup>11</sup> Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby – Strategie realizace Smart Administration v období 2007 – 2015, str. 4

<sup>12</sup> Smart Administration označuje strategii vlády ČR „Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby. Strategie realizace Smart Administration 2007 – 2015“. Cílem je celkově zkvalitnit služby veřejné správy a zlepšit tak komunikaci mezi úřady a občany

aby mohly být finanční prostředky ze strukturálních fondů čerpány, bylo ale potřeba vypracování předmětné Strategie.

Cílem Strategie je zajištění koordinovaného a efektivního způsobu zlepšování veřejné správy a veřejných služeb s využitím prostředků ze strukturálních fondů v programovém období 2007 – 2013.<sup>13</sup> Strategickými cíli Strategie bylo zkvalitnění tvorby a implementace politik, zlepšení a zjednodušení regulatorního prostředí a vytvoření atraktivního prostředí pro podnikatele, domácí i zahraniční investory, zefektivnění činností úřadů veřejné správy, snížení finančních nároků na chod administrativy a zajištění transparentního výkonu veřejné správy, přiblížení veřejné služby občanovi, zajištění jejich maximální dostupnosti a kvality a zkvalitnění činnosti justice.<sup>14</sup> Hlavním nástrojem mělo být využití ICT, čímž mělo dojít k odstranění nadbytečného papírování a zefektivnění komunikace uvnitř veřejné správy. Podle dokumentu mělo dojít k zefektivnění a zprůhlednění činnosti úřadů, zkvalitnění činnosti justice a především mělo dojít ke zrovnoprávnění listinné a elektronické formy dokumentu a vybudování kontaktních míst veřejné správy. Blíže specifikovala cíle Strategie rozvoje služeb pro informační společnost, která předpokládala zavedení datových schránek od roku 2009. V roce 2010 by mělo dojít ke zprovoznění centrálních registrů. Následně se od roku 2012 počítalo se zprovozněním aplikací pro zdravotnictví, sociální péči, správního, soudního a daňového řízení a spisová služba.

Ke Strategii se však velmi kriticky vyjádřila iniciativa eSaát.cz, která Strategii považovala spíše jen za účelový dokument, který měl zajistit České republice čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů Evropské unie. Iniciativa eStat.cz dále vznesla obavu, že finanční prostředky čerpané ze strukturálních fondů budou využity neefektivně a neúčelně, když namísto toho, aby byly vyvíjeny nové nástroje a instituty v oblasti rozvoje eGovernmentu, budou tyto nasazovány na již existující a zaběhnuté postupy.

---

<sup>13</sup> Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby – Strategie realizace Smart Administration v období 2007 – 2015, str. 7

<sup>14</sup> <http://www.smartadministration.cz/clanek/o-smart-administration-smart-administration.aspx>

K bližší specifikaci cílů Strategie mělo dojít na základě Strategie implementace eGovernmentu v území, která byla vládou schválena v roce 2008, a opět bylo v rámci této strategie počítáno se zajištěním finančních prostředků prostřednictvím strukturálních fondů Evropské unie. Strategie uvádí následující typové projekty: zřízení nebo update stávající spisové služby na krajích či obcích; digitální mapa veřejné správy; digitalizace ukládání dat; datové sklady; manažerské informační systémy; CzechPOINT@home, včetně analýzy procesů veřejné správy v návaznosti na zavedení technologických center a integrace vnitřního chodu úřadu.<sup>15</sup> Technologická centra by měla být součástí tzv. eGON center.<sup>16</sup>

### **3.6 Strategický rámec rozvoje veřejné správy České republiky pro období 2014 – 2020**

Aktuálním strategickým dokumentem ve vztahu k e-governmentu je Strategický rámec rozvoje veřejné správy České republiky pro období 2014 – 2020 (dále jen „Strategický rámec“), který byl přijat v roce 2014, ač na první dva roky byla stále v platnosti strategie Smart Administration. Důvodem přijetí nového strategického dokumentu v době platnosti Smart Administration bylo zejména čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů Evropské unie, kterým byl víceletý finanční rámec na období 2014 – 2020.

Strategický rámec mj. shrnul dosavadní vývoj v rámci e-governmentu s tím, že dle tohoto se v programovém období 2007 – 2013 zrealizoval a stále realizuje velký počet projektů financovaných zejména z prostředků Integrovaného operačního programu. Tyto projekty byly realizovány jak na úrovni orgánů státní

---

<sup>15</sup> ŠPAČEK, David. *eGovernment – cíle, trendy a přístupy k jeho hodnocení*. 1.vydání. Praha : C. H. Beck, 2012, str. 78

<sup>16</sup> eGON znamená „Moderní, přátelský a efektivní úřad“. Jedná se o symbol eGovernmentu a v přeneseném významu se jedná o živý organismu, ve kterém vše souvisí se vším a fungování jednotlivých částí se navzájem podmiňuje. Existenci a životní funkce eGONa zajišťuje: mozek – základní registry veřejné správy; srdce – zákon o eGovernmentu; oběhová soustava – KIVS – Komunikační infrastruktura veřejné správy; Prsty – Czech POINT  
eGon centrum je centrum vytvořené pro účely koordinace na úrovni krajů a obcí s rozšířenou působností. Úkolem center byla administrace žádostí o projekty EU a zastřešování vdělávání e-governmentu.

správy, tak i krajů a obcí. I přesto, že se za poslední období podařilo zrealizovat řada klíčových projektů<sup>17</sup>, se Česká republika potýká s řadou technických a koncepčních nedostatků, jakými např. jsou nedostatečná koordinace realizovaných projektů, absence standardů bezpečnosti, nejednoznačnost legislativy apod. Stejně tak zatím není zcela dobudována ani infrastruktura eGovernmentu. Tento stav negativně dopadá na efektivitu veřejné správy a její transparentnost a dále také na kvalitu vykonávaných činností a služeb poskytovaných občanům, podnikatelům a dalším klientům veřejné správy.<sup>18</sup>

Současný český eGovernment je založen na tzv. čtyřvrstvé architektuře, kterou lze zjednodušeně popsat následovně:

1. vrstva zajišťuje poskytování služeb občanům; druhá a čtvrtá vrstva zajišťuje chod těchto služeb;
2. vrstva tvoří programové vybavení k aplikačnímu zajištění služeb veřejné správy (např. software, informační systém datových schránek);
3. vrstvu tvoří technologická centra a datová úložiště;
4. vrstva je komunikační infrastruktura, zejména datové sítě veřejné správy (např. KIVS – komunikační infrastruktura veřejné správy).<sup>19</sup>

Cílem Strategického rámce je dobudování funkčního rámce eGovernmentu, tak aby bylo vybudování „...přehledné, transparentní a současně flexibilní prostředí a podmínky právního a institucionálního charakteru pro plynulý rozvoj eGovernmentu a zajištění maximálního využití přínosů jeho fungování.“<sup>20</sup>

Podrobný plán ve Strategickém rámci nastavených opatření a cílů schválila vláda Implementačním plánem Strategického rámce rozvoje veřejné správy České republiky pro období 2014 – 2020, který byl přijat usnesením vlády ze dne

---

<sup>17</sup> Realizovanými klíčovými projekty je zejména systém základních registrů, kontaktní místa Czech POINT, datové schránky a Portál veřejné správy

<sup>18</sup> Strategický rámec rozvoje veřejné správy České republiky pro období 2014 – 2020. Listopad 2016. Ve znění unesení č. 21 ze dne 14.12.2015, str.43

<sup>19</sup> Strategický rámec rozvoje veřejné správy České republiky pro období 2014 – 2020. Listopad 2016. Ve znění unesení č. 21 ze dne 14.12.2015, str.43

<sup>20</sup> Strategický rámec rozvoje veřejné správy České republiky pro období 2014 – 2020. Listopad 2016. Ve znění unesení č. 21 ze dne 14.12.2015, str.45

14.1.2015 č. 21. Tímto usnesením byl mj. také změněn Statut Rady vlády pro veřejnou správu<sup>21</sup> a Statut Rady vlády pro informační společnost<sup>22</sup>.

---

<sup>21</sup> Rada vlády pro veřejnou správu byla zřízena usnesením vlády ze dne 27. srpna 2014 č. 680 a její činnost je upravena statutem. Rada ve své činnosti poskytuje vládě vědomostní základnu zejména pro její rozhodování v koncepčních otázkách rozvoje, organizace a působnosti veřejné správy tak, aby bylo dosaženo větší provázanosti a koordinace resortních a národních projektů, projektů financovaných či kofinancovaných z jiných než národních zdrojů a dalších činností, procesů a metod v oblasti veřejné správy.

<sup>22</sup> Rada vlády pro informační společnost iniciačním a koordinačním orgánem Vlády ČR pro oblast reformy veřejné správy, oblast informační společnosti, digitální agendy, eGovernmentu a informačních a komunikačních technologií.

## **4 Základní právní předpisy pro vývoj elektronizace veřejné správy v ČR**

### **4.1 Zákon č. 365/2000 Sb. o informačních systémech veřejné správy**

Zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy (dále jen „Zákon“) je prvním uceleným právním předpisem upravující informační systémy veřejné správy. Předmětem této právní úpravy jsou „...práva a povinnosti, které souvisejí s vytvářením, správou, provozem, užíváním a rozvojem informačních systémů veřejné správy spravovaných státními orgány nebo orgány územních samosprávných celků.“<sup>23</sup> Hlavním důvodem vzniku tohoto zákona byla skutečnost, že žádným právním předpisem do této doby nebyly definovány informační systémy veřejné správy a stanoveno jejich správa a užívání. Principem citovaného zákona „je stanovení některých práv a povinností osob souvisejících s provozem informačních systémů veřejné správy, z toho vyplývajících informačních systémů, stanovení působnosti Úřadu pro státní informační systémy jako ústředního správního úřadu pro tvorbu a rozvoj informačních systémů veřejné správy, vytvoření podmínek pro zajištění kompatibility informací vedených orgánů veřejné správy a stanovení atestací.“ Tímto zákonem byl tedy vytvořen další z úřadů, který měl postavení ústředního správního úřadu pro vytváření a rozvoj ISVS a byl jím Úřad pro státní informační systémy (dále jen „ÚVIS“). Mezi úkoly ÚVIS patřilo zejména zpracovávání strategických dokumentů, nastavování standardů, na základě kterých pak docházelo k regulaci, kontrole a koordinaci a dále pak vytvoření a správa Portálu veřejné správy. Při přípravě strategických dokumentů měl ÚVIS spolupracovat především s Radou vlády ČR pro SIP. ÚVIS fungoval také jako kontrolní orgán pro orgány veřejné správy a mohl těmto ukládat sankce za porušení povinností jím nebo provozovatelem informačního systému. Stejně tak jako tomu

---

<sup>23</sup> § 1 odst. 1 zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů

bylo u předchůdců ÚVIS, ani tento neměl silné postavení k resortním ministerstvům, neboť ani jemu nedovolovalo jeho postavení koncepční koordinaci budování ISVS.

Zákon se tedy vztahuje na ISVS ale má v sobě i některé výjimky, na které se vztahovat nemůže a těmi jsou ISVS, které jsou spravované „a) pro potřeby nakládání s utajovanými informacemi, b) zpravodajskými službami, c) Národním bezpečnostním úřadem a d) Národním úřadem pro kybernetickou a informační bezpečnost.“<sup>24</sup> Ve smyslu Zákona se informační činností rozumí „získávání a poskytování informací, reprezentace informací daty, shromažďování, vyhodnocování a ukládání dat na nosiče a uchovávání, vyhledávání, úprava nebo pozměňování dat, jejich předávání, šíření, zpřístupňování, výměna, třídění nebo kombinování, blokování a likvidace dat ukládaných na nosičích.“<sup>25</sup> Dle dikce zákona jsou ISVS funkčními celky nebo jeho částmi, které zabezpečují informační činnost pro účely veřejné správy. Každý z informačních systémů zahrnuje data uspořádaných tak, aby se s nimi mohlo dále pracovat. Zákon dále upravuje kdo je správcem ISVS, jeho provozovatelem, uživatelem, co znamená vytváření informačních systémů, co je datový prvek, služba ISVS, apod.

Další oblastí, kterou Zákon upravuje je postavení Vlády a Ministerstva<sup>26</sup>. Postavení Vlády upravuje ust. § 3 Zákona, které mj. stanoví, že Vláda „a) schvaluje informační koncepci České republiky; b) rozhoduje o programech obsahující pořízení nebo technické zhodnocení informačních systému veřejné správy vypracovaných podle zvláštních předpisů...“<sup>27</sup>; c) rozhoduje o investičních záměrech akcí pořízení nebo technického zhodnocení informačních systémů veřejné správy...“ Postavení Ministerstva upravuje ust. § 4 Zákona, který mj. stanoví, že Ministerstvo „a) vyhledává, zpracovává, ukládá a vytváří nové

---

<sup>24</sup> § 1 odst. 2 zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů

<sup>25</sup> § 2 písm. a) zákona č. 365/2000 Sb. o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů

<sup>26</sup> Ministerstvem je v tomto případě myšleno Ministerstvo vnitra

<sup>27</sup> Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů

informace, které jsou znalostní základnou pro kvalitní vytváření a rozvoj informačních systémů veřejné správy; b) zpracovává návrhy strategických dokumentů v oblasti informačních systémů veřejné správy, a to i z hlediska bezpečnosti těchto systémů, a předkládá dokumenty vládě, sleduje a analyzuje informační potřeby veřejné správy a stav informačních systémů veřejné správy;...“ Ministerstvo dále vykonává kontrolu orgánů veřejné správy stran dodržování povinností stanovených tímto zákonem nebo má právo se vyjádřit k investičním záměrům akcí pořízení nebo technického zhodnocení ISVS a další činnosti uvedené v ust. § 4 Zákona.

Další oblastí, která je Zákonem upravována, je postavení orgánů veřejné správy. Orgány veřejné správy provádějí v rozsahu své působnosti výběr technických a programových prostředků pro provoz jím vytvářených a spravovaných informačních systémů. Tzn., že sám orgán veřejné správy si určuje, jaký informační systém bude využívat a spravovat ale s tím, že má dle Zákona za povinnost zpřístupňovat Ministerstvu informace o jím spravovaném ISVS a používaných datových prvcích.

Dalšími oblastmi, které jsou Zákonem upraveny, jsou např. řízení ISVS, kontrola dodržování povinností orgánů veřejné správy, pověření k provádění akreditací<sup>28</sup>, osvědčení o akreditaci, pověření k provádění atestací<sup>29</sup> nebo také přestupky právnických a podnikajících fyzických osob v oblasti informačních systémů.

---

<sup>28</sup> Akreditací se rozumí postup, na jehož základě se vydává osvědčení o tom, že právnické nebo fyzické osoby, které jsou podnikateli, splňují ve vymezeném rozsahu technické, organizační, ekonomické a personální předpoklady k provádění atestací (ust. § 2 písm. v) zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a změně některých dalších zákonů).

<sup>29</sup> Atestace stanovení shody znamená způsobilost k realizaci vazeb informačního systému veřejné správy s výjimkou provozních informačních systémů uvedených v § 1 odst. 4 písm. a) až d) zákona č. 365/2000 Sb. s jinými informačními systémy prostřednictvím referenčního rozhraní, nebo dlouhodobé řízení informačních systémů veřejné správy s výjimkou provozních informačních systémů uvedených v § 1 odst. 4 písm. a) až d) zákona č. 365/2000 Sb. (ust. § 2 písm. k) zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů).



## 4.2 Zákon č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu

Ještě před přijetím zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy, byl přijat zákon č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu (dále jen „ZoEP“), který doplnil řadu dalších právních předpisů, jako např. občanský zákoník v části týkající se písemných právních úkonů a jejich podepisování, zákon a správe daní a poplatků, správní řád, občanský soudní řád nebo trestní řád.

Primárně ZoEP upravuje používání elektronického podpisu, elektronické značky, poskytování certifikačních služeb a souvisejících služeb poskytovateli usazenými v České republice, kontrolu povinností stanovených ZoEP a sankce za porušení povinností stanovených ZoEP.<sup>30</sup> Na základě ZoEP udělilo do roku 2007 Ministerstvo informatiky tři akreditace společnostem, které byly oprávněny vydávat kvalifikační certifikáty. Těmito společnostmi byla První certifikační autorita, a.s., Česká pošta, s.p. a eIdentiy a.s. Jako první byla akreditace udělena s účinností od 18.3.2002 První certifikační autoritě, a.s. Společnosti, které mají oprávnění vydávat certifikáty, jsou tzv. certifikační autoritou (dále jen „CA“). CA je tedy osoba, která vstupuje do komunikace dvou subjektů jako osoba třetí, nezávislá a důvěryhodná, která prostřednictvím jím vydaného certifikátu jednoznačně svazuje identifikaci subjektu s jeho šifrovacími klíči<sup>31</sup> a tím i s jeho elektronickým podpisem. Zákon upravuje, resp. upravoval, neboť byl dne 19.9.2016 zrušen, náležitosti elektronických podpisů<sup>32</sup> a některé druhy certifikátů,

---

<sup>30</sup> ŠTĚDRONĚ, Bohumír. Úvod do eGovernmentu v České republice. Praha: Úřad vlády České republiky, 2007, str. 42

<sup>31</sup> Šifrovací klíč jsou data pro vytváření a ověřování elektronického podpisu

<sup>32</sup> Elektronickým podpisem se ve smyslu zákona č. 227/2000 Sb. rozumí údaje v elektronické podobě, které jsou připojené k datové zprávě nebo jsou s ní logicky spojené, a které slouží jako metoda k jednoznačnému ověření identity podepsané osoby ve vztahu k datové zprávě.

tz. zaručených elektronických podpisů<sup>33</sup> a kvalifikovaných certifikátů.<sup>34</sup> Zaručený elektronický podpis je vyšší formou elektronického podpisu, která je využívána především při komunikaci občanů a organizací s orgány státní správy nebo v aplikacích elektronického bankovníctví.

Využití elektronického podpisu je spojeno s certifikátem, který je poskytnut CA. Certifikát obsahuje data pro ověření elektronického podpisu, identifikaci vlastníka dat a vydavatele certifikátu. Dále certifikát obsahuje také datum počátku a ukončení jeho platnosti, plné jméno CA, sériové číslo a některé další informace spojené s používáním certifikátu.<sup>35</sup> Tvorba certifikátů má zpravidla 6 kroků: 1. generování šifrovacích klíčů a žádosti o certifikát; 2. příprava identifikačních dat; 3. předání žádosti o certifikát CA; 4. ověření informací; 5. tvorba certifikátu; 6. předání certifikátu.<sup>36</sup> Platnost certifikátu je časově omezena. Datum platnosti certifikátu je uveden v každém certifikátu. Certifikáty jsou vydávány s platností na jeden rok. Před uplynutím doby platnosti certifikátu je nutné tento obnovit, a to buď elektronicky, pokud to CA umožňuje, nebo osobně u CA. Zejména kvalifikované certifikáty mají mezinárodní platnost a pravidla pro jejich uznávání např. v členských zemích Evropské unie jsou jasně daná mezinárodními právními předpisy. Každý z členských států má uznávání zahraničních certifikátů nastaveno jinak. Například Velká Británie nerozlišuje mezi certifikáty národních nebo zahraničních poskytovatelů. Oproti tomu Česká republika nebo Slovensko má toto nastaveno odlišně. Certifikáty není potřeba nutně používat pouze k elektronickému podpisu. Je jimi možné například šifrovat zprávy nebo se přihlašovat do různých systémů. Certifikáty jsou spojeny také s konkrétním časem, který vyjadřuje časové razítko.

---

<sup>33</sup> Zaručeným elektronickým podpisem je elektronický podpis, který je jednoznačně spojen s podepisující osobou, umožňuje identifikaci podepisující osoby ve vztahu k datové zprávě, byl vytvořen a připojen k datové zprávě pomocí prostředků, které podepisující osoba může udržet pod svou výhradní kontrolou, je k datové zprávě, ke které se vztahuje, připojen takovým způsobem, že je možno zjistit jakoukoliv následnou změnu dat

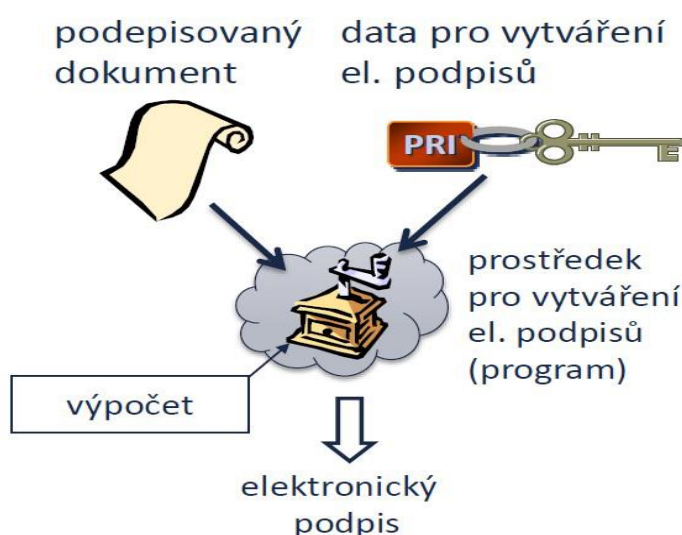
<sup>34</sup> Kvalifikovaným certifikátem je certifikát, který má náležitosti podle § 12 Zákona a byl vydán kvalifikovaným poskytovatelem certifikační služeb

<sup>35</sup> Lindský, V a kol. EGovernment bezpečně. Praha, Grada, 2008, s. 41. ISBN 978-80-247-2462-1

<sup>36</sup> Lindský, V a kol. EGovernment bezpečně. Praha, Grada, 2008, s. 41. ISBN 978-80-247-2462-1

Provádění ZoEP bylo blíže specifikováno nařízením vlády č. 304/2001 Sb., kterým se provádí zákon č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu a o změně některých zákonů (zákon o elektronickém podpisu) ze dne 25.7.2001 (dále jen „Nařízení“). Tímto Nařízením bylo mj. uloženo orgánům veřejné moci zřízení podle povahy a rozsahu své činnosti elektronické podatelny umožňující používání elektronického podpisu, jenž je založen na kvalifikovaném certifikátu vydaném CA. Jako průkopník mezi ústředními orgány veřejné správy je v této oblasti považováno Ministerstvo práce a sociálních věcí (dále jen „MPSV“), když MPSV jako první připravilo aplikaci pro komunikaci s občany využívající elektronický podpis. Postupně byly elektronické podatelny zaváděny napříč veřejnou správou.

**Obrázek č. 1:** Tvorba elektronického podpisu



*Pramen: Jiří Peterka, Jan Podaný, Podstata a vlastnosti elektronických podpisů*

#### **4.3 Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů**

Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů (dále jen „ZoEÚ“) je dalším z původních stěžejních zákonů dotýkající se elektronizace veřejné správy v České republice.

ZoEÚ upravuje: a) elektronické úkony státních orgánů, územně samosprávných celků a fyzických nebo právnických osob, pokud těmto fyzickým nebo právnickým osobám byla svěřena působnost v oblasti veřejné správy vůči fyzickým osobám a právnickým osobám, elektronické úkony fyzických osob a právnických osob vůči orgánům veřejné moci a elektronické úkony mezi orgány veřejné moci navzájem prostřednictvím datových schránek;

b) dodávání dokumentů fyzických osob, podnikajících fyzických osob a právnických osob prostřednictvím datových schránek;

c) informační systém datových schránek

d) autorizovanou konverzi dokumentů.<sup>37</sup>

ZoEÚ se naopak nevztahuje na dokumenty podle zákona č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti, ve znění pozdějších předpisů.

ZoEÚ je významným zejména z hlediska skutečnosti, že se jím zavádí informační systém datových schránek a také tzv. konverze dokumentů, tj. převod dokumentu v listinné podobě do dokumentu obsaženého v datové zprávě a naopak.

Jedním z důvodů pro přijetí ZoEÚ je i skutečnost, že v době návrhu ZoEÚ byla v řadě právních předpisů zakotvena možnost elektronické komunikace v oblasti orgánů veřejné moci. V praxi se jedná o předávání datových zpráv mezi orgány veřejné moci navzájem a mezi těmito orgány a jinými subjekty.<sup>38</sup> Některé z právních předpisů upravujících elektronickou komunikaci jsou spíše obecného charakteru<sup>39</sup>, těchto je většina. Další právní předpisy upravují elektronickou komunikaci pouze v některých agendách. Elektronická komunikace v prostředí veřejné správy je také zakotvena v zákoně č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy, ale i v tomto případě se jedná o úpravu velmi obecnou a odkazující na úpravu ve zvláštním předpise.

---

<sup>37</sup> § 1 odst. 1 zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů

<sup>38</sup> Důvodová zpráva k zákonu č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů

<sup>39</sup> Např. zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, § 34 odst. 4

Největším průlomem v oblasti elektronické komunikace byla novela zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků přijatá následně po přijetí zákona č. 227/2000 Sb, o elektronickém podpisu. Uvedená novela umožnila předávat podání směřovaná daňové správě prostřednictvím tzv. společného technického zařízení správců daně. V praxi jde o zasílání podání určené pro daňovou správu elektronicky. Výsledkem realizace ustanovení novely zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků bylo spuštění Daňového portálu sloužícího pro komunikaci s daňovou správou a k získávání informací o daňovém řízení.

Elektronická komunikace směřující k úřadům je fyzickými osobami (podnikajícími i nepodnikajícími) stále častější. Největší zájem o elektronickou komunikaci je v případě opakujících se úkonů jako je např. podání směřující k daňovému subjektu, České správě sociálního zabezpečení apod.

Cílem ZoEÚ bylo zejména upravit jedním právním předpisem problematiku elektronické komunikace a zavedení konverze dokumentů.

ZoEÚ tedy zcela jednoznačně upravuje datové schránky pro komunikaci v oblasti orgánů veřejné moci, jednoznačnou identifikaci subjektů při elektronické komunikaci a autorizovanou konverzi dokumentů. Tyto oblasti byly upraveny v různých právních předpisech nebo nebyly upraveny vůbec.

ZoEÚ dále stanoví co je datovou schránkou a k čemu je tato určena, kdo je zřizovatelem datových schránek, kdo je osobou mající oprávnění k přístupu do datové schránky, zpřístupnění, zneprístupnění a zneplatnění datové schránky apod. Dále je zde upravena konverze dokumentů, resp. co konverze znamená, kdo jí provádí a jaký je postup při provádění konverze.

#### **4.4 Zákon č. 297/2016 Sb., o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce**

Zákonem, který nahradil zákon č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu, je zákon č. 297/2016 Sb., o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce (dále jen „Zákon“). Tento zákon byl přijat z důvodu nutnosti zapracování

do českého právního řádu nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 910/2014 ze dne 23.7.2014 o elektronické identifikaci a službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce na vnitřním trhu a o zrušení směrnice 1999/93/ES, která se týká služeb vytvářejících důvěru (dále jen „eIDAS“). V případě neprovedení implementace eIDAS do českého právního řádu by mohlo být Evropskou komisí považováno za nesplnění podmínek plynoucí České republice z primárního práva Evropské unie, a to konkrétně ze Smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o fungování Evropské unie. Nařízení eIDAS má za cíl zvýšení důvěryhodnosti elektronických transakcí v rámci vnitřního trhu Evropské unie. Předchozí právní úprava týkající se elektronického podpisu byla realizována úrovni Evropské unie prostřednictvím Směrnice Evropského parlamentu a Rady 1999/93/ES ze dne 13.12.1999 o zásadách Společenství pro elektronické podpisy. Protože byla směrnice vykládána různými členskými státy různě, což vedlo ke skutečnosti, že tato byla následně členskými státy také různě implementována do národních právních řádů, a na základě čehož pak docházelo k řadě případů, kdy nedocházelo ke vzájemnému uznání kvalifikovaných certifikátů.

Do přijetí Zákona byly některé instituty nazývané nařízením eIDAS jako služby vytvářející důvěru, upraveny v zákoně č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu, vyhlášce č. 378/2006 Sb., o postupech kvalifikovaných poskytovatelů certifikačních služeb, o požadavcích na nástroje elektronického podpisu a o požadavcích na ochranu dat pro vytváření elektronických značek, a ve vyhlášce č. 212/2012 Sb., o struktuře údajů, na základě kterých je možné jednoznačně identifikovat podepisující osobu, a postupech pro ověřování platnosti zaručeného elektronického podpisu, elektronické značky, kvalifikovaného certifikátu, kvalifikovaného systémového certifikátu a kvalifikovaného časového razítka. Uvedené předpisy byly Zákonem zrušeny, neboť všechny oblasti v nich obsažených byly včleněny do Zákona. Přijetím Zákona došlo k tomu, že do českého právního řádu byla zahrnuta právní úprava, která je nařízením eIDAS ponechána na úpravě jednotlivými členskými státy. Dále jím došlo k odstranění duplicity národní právní

úpravy s nařízením eIDAS, které by vznikly za předpokladu, že by nedošlo ke zrušení do té doby stávající právní úpravy.

Zákon tedy upravuje: a) některé postupy poskytovatelů služeb vytvářejících důvěru;

b) některé požadavky na služby vytvářejících důvěru;

c) působnost Ministerstva vnitra v oblasti služeb vytvářejících důvěru;

d) sankce za porušení povinností v oblasti služeb vytvářejících důvěru.<sup>40</sup>

Dále zákon upravuje např. podepisování dokumentů, použití kvalifikovaného elektronického časového razítka, působnost Ministerstva vnitra, poskytování služeb vytvářejících důvěru Správou základních registrů, přestupky fyzických, právnických a podnikajících fyzických osob.

---

<sup>40</sup> § 1 zákona č. 297/2016 Sb., o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce

## 5 Prvky eGovernmentu České republiky

Jak již bylo v předchozích kapitolách uvedeno, předmětem elektronizace veřejné správy, tzv. eGovernmentu, je především zjednodušení přístupu občanům k úřadům a zrychlení komunikace občan – úřad. Jedna z definic eGovernmentu říká, že se jedná o veškeré využití informačních a komunikačních technologií ve veřejném sektoru. eGovernment tedy je „využívání technologií veřejnými institucemi pro zajištění výměny informací s občany, soukromými organizacemi a jinými veřejnými institucemi za účelem zvyšování efektivity vnitřního fungování a poskytování rychlých, dostupných a kvalitních informačních služeb.“<sup>41</sup> Ideou elektronizace veřejné správy je správa věcí veřejných, k čemuž je využíváno moderních elektronických prostředků tak, aby veřejná správa byla rychlejší, efektivnější, dostupnější a levnější.

Služby e-Governmentu lze rozdělit následovně<sup>42</sup>

- a) e-sloužby pro občany, tzv. G2C (government-to-citizen) a G2B (government-to-business); zahrnují informace, služby a participaci
- b) e-správa, tzv. G2G (government-to-government).

E-sloužby jsou nástrojem pro zkvalitňování poskytovaných služeb a elektronická správa. Poskytovatelem služeb občanům z hlediska větší rychlosti, dostupnosti a pohodlnosti. Na jedné straně se jedná o poskytování e-sloužeb a na straně druhé lze e-sloužby chápat jako zapojení občana do diskuse a rozhodování o veřejných záležitostech. Tyto službu musí být v souladu s právními předpisy a nesmí být diskriminační. Pod systém e-Governmentu spadají také informační systému veřejné správy (dále jen „ISVS“). Informační systém obecně slouží ke komunikaci mezi dvěma a více subjekty. Definicí ISVS vymezuje ust. § 2 písm. b) zákona č. 365/2000 Sb. o informačních systémech veřejné správy takto: informační

---

<sup>41</sup> Linský, V a kol. EGovernment bezpečně. Praha, Grada, 2008, s. 7. ISBN 978-80-247-2462-1

<sup>42</sup> Linský, V a kol. EGovernment bezpečně. Praha, Grada, 2008, s. 7. ISBN 978-80-247-2462-1

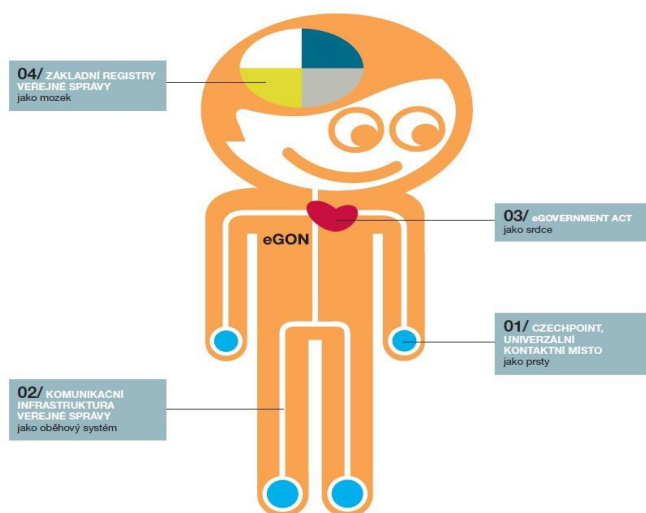


system veřejné správy je funkční celek nebo jeho část zabezpečující cílevědomou a systematickou komunikační činnost pro účely výkonu veřejné správy. Každý informační systém veřejné správy zahrnuje data, která jsou uspořádána tak, aby bylo možné jejich zpracování a zpřístupnění, provozní údaje a dále nástroje umožňující výkon informačních činností. ISVS tedy mají sloužit výkonu veřejné správy. ISVS je takový systém, který je za ISVS prohlášen zákonem. Naopak ISVS není např. provozní informační systém, operační systém, webový prohlížeč, e-mailový klient a textový a tabulkový editor.<sup>43</sup> Mezi ISVS tedy patří např. CzechPoint, Informační systém datových schránek, Základní registry, Registr smluv.

## 5.1 Základní prvky eGovernmentu v České republice

Jako symbol eGovernmentu je v České republice považován eGon, prostřednictvím kterého je eGovernment popisován. eGon je charakterizován jako živý organismus a jednotlivé části eGovernmentu tvoří jeho orgány.

**Obrázek č. 2:** Postavička eGon, jako symbolu eGovernmentu



Zdroj: Ministerstvo vnitra. <https://www.mvcr.cz/clanek/meet-egon-804228.aspx>

<sup>43</sup> Komentář k zákonu 365/2000 Sb. o informačních systémech veřejné správy, Co je a co není informačním systémem veřejné správy, Ministerstvo vnitra ČR, verze 2.00

Jak je patrné z obrázku viz výše existenci a životní funkce eGONa zajišťuje:

- Mozek = základní registry veřejné správy
- Srdce = zákon o eGovernmentu
- Oběhová soustava = KIVS – komunikační infrastruktura veřejné správy (telekomunikační síť)
- Prsty = Czech POINT.

### 5.1.1 Základní registry

Základní registry upravuje zákon č. 111/2009 Sb., o základních registrech (dále jen „ZoZR“), který vymezuje obsah základních registrů, informačního systému základních registrů a informačního systému územní identifikace a stanoví práva a povinnosti, které souvisejí s jejich vytvářením, užíváním a provozem, a zároveň byla zřízena Správa základních registrů.<sup>44</sup>

ZoZR v ust. § 3 taxativně vymezuje, co je základním registrem:

- a) základní registr obyvatel
- b) základní registr právnických osob, podnikajících fyzických osob a orgánů veřejné moci
- c) základní registr územní identifikace, adres a nemovitostí
- d) základní registr agend, orgánů veřejné moci, soukromoprávních uživatelů údajů a některých práv a povinností.<sup>45</sup>

Uvedené registry poskytují údaje ústředním orgánům státní správy, krajům a obcím ale také právnickým osobám a občanům, a to prostřednictvím informačního systému základních registrů (dále jen „ISZR“). Prostřednictvím ISZR je tedy zajišťováno sdílení dat mezi jednotlivými základními registry navzájem, základními registry a agendovými informačními systémy navzájem, správa oprávnění přístupu k datům apod.<sup>46</sup>

---

<sup>44</sup> § 1 zákona č. 111/2009 Sb., o základních registrech

<sup>45</sup> § 3 zákona č. 111/2009 Sb., o základních registrech

<sup>46</sup> § 2 písm. f) zákona č. 111/2009 Sb., o základních registrech

Vznik základních registrů byl uložen už Strategií Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby – Smart Administration, kterou schválila vláda usnesením č. 197 ze dne 28.2.2007 pro období 2007 – 2015, kdy jedním ze schválených cílů bylo vytvoření centrálních registrů veřejné správy tak, aby bylo možné bezpečně sdílet data orgány veřejné moci. Vznikem základních registrů se zabývala i Rada vlády pro informační společnost ve svém dokumentu Strategie rozvoje služeb pro „informační společnost“, ve kterém stanovila vybudování základních registrů jako jednu z prioritních programových oblastí s cílem jejich zprovoznění v roce 2010.

Hlavním principem základních registrů je předávání referenčních údajů orgánů veřejné moci. V praxi to znamená, že orgány veřejné moci již nebudou získávat údaje pro své potřeby z různých zdrojů, ale pouze ze základních registrů a budou jimi přebírány do dalších ISVS. Uvedené bylo uloženo jako povinnost orgánům veřejné moci ZoZR.<sup>47</sup>

ZoZR byl přijat zejména z důvodu, že do této doby nebyl jednotný systém pro ukládání dat, ze kterého by orgány veřejné moci čerpaly pro ně potřebné informace a právní úprava tak byla značně roztržštěná.

**Obrázek č. 3:** Systém základních registrů



<sup>47</sup> Důvodová zpráva k zákonu č. 111/2009 Sb., o základních registrech

## 5.1.2 Správa základních registrů

Jak již bylo uvedeno výše ZoZR byla zřízena Správa základních registrů. Jedná se o správní úřad, který je podřízen Ministerstvu vnitra. Správa základních registrů je „správcem národního bodu<sup>48</sup> pro identifikaci a autentizaci, vede a zveřejňuje seznam kvalifikovaných poskytovatelů<sup>49</sup> usazených v České republice spolu s online službami nebo jinými činnostmi, při nichž umožňují prokázání totožnosti s využitím elektronické identifikace.“<sup>50</sup> Správa základních registrů dále mj. zajišťuje (a) provoz ISZR, registru obyvatel, registru osob a registru práv a povinností a jejich bezpečnost, (b) realizace vazeb mezi jednotlivými základními registry prostřednictvím služeb informačního systému základních registrů, (c) realizaci vazeb mezi základními registry a agendovými informačními systémy prostřednictvím služeb ISZR, (d) realizaci vazeb mezi jednotlivými agendovými informačními systémy prostřednictvím služeb ISZR, (e) zpřístupnění referenčních údajů obsažených v základních registrech a údajů obsažených v agentových informačních systémech v rozsahu oprávnění obsažených v registru práv a povinností prostřednictvím služeb informačního systému základních registrů, (f) vedení záznamu o událostech souvisejících s provozováním ISZR, (g) propojení informačního systému základních registrů a dalších součástí referenčního rozhraní, (h) zveřejňování aktuálních údajů o provozních stavech základních registrů a provozně technických údajů z provozu základních registrů způsobem umožňujícím dálkový přístup.<sup>51</sup>

Orgánům veřejné moci poskytuje Správa základních registrů přístup k aktuálním referenčním údajům v základních registrech a dále v dalších agendových informačních systémech veřejné správy.

---

<sup>48</sup> Dle ust. § 20 zákona č. 250/2017 Sb., o elektronické identifikaci je národní bod informační systém veřejné správy podporující proces elektronické identifikace a autentizace prostřednictvím kvalifikovaného systému.

<sup>49</sup> Dle ust. § 18 zákona č. 250/2017 Sb., o elektronické identifikaci je kvalifikovaným poskytovatelem ten, kdo umožňuje prokázání totožnosti, které vyžaduje právní předpis nebo výkon působnosti, s využitím elektronické identifikace.

<sup>50</sup> <https://www.szrcr.cz/cs/urad/o-nas>

<sup>51</sup> <https://www.szrcr.cz/cs/urad/o-nas>

**Příklad postupu čerpání údajů ze základních registrů orgány veřejné moci prostřednictvím agendového informačního systému**

- orgán veřejné moci se prostřednictvím svého agendového informačního systému připojí k informačnímu systému základních registrů
- následuje proces ověřování oprávnění dotazu prostřednictvím registru práv a povinností, tzn., zda je agendový informační systém zaregistrován, zda má daný úředník na daném úřadě právo dotazovat se na předmětné údaje obsažené v příslušném základním registru
- pokud je vše v pořádku, následuje zpracování vlastního dotazu prostřednictvím základních registrů a následuje žádaná odpověď<sup>52</sup>

Orgány veřejné moci jsou povinny určit úřední osoby, které působí v jednotlivých rolích. Dále musí být zajištěno, aby měla přístup k datům ze základních registrů pouze osoba, která má k tomuto za orgán veřejné moci oprávnění. Další z povinností orgánů veřejné moci je uchovávání záznamů o aktivitách svých úředníků po dobu dvou let.

### **5.1.3 Datové schránky a autorizovaná konverze dokumentů**

Dalším podstatným prvkem eGovernmentu je Informační systém datových schránek (dále jen „ISDS“) a s nimi související autorizovaná konverze dokumentů. Oba uvedené okruhy jsou upraveny zákonem č. 300/2008 Sb, o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů (dále jen „ZoEÚ“).

---

<sup>52</sup> <https://www.szrcr.cz/cs/sluzby/organy-verejne-moci>

ZoEÚ definuje v ust. § 2 datovou schránku jako elektronické úložiště, které je určeno k:

- a) doručování orgánu veřejné moci
- b) provádění úkonů vůči orgánům veřejné moci
- c) dodávání dokumentů fyzických osob, podnikajících fyzických osob a právnických osob.

V praxi to znamená, že prostřednictvím datové schránky komunikují mezi sebou orgány veřejné moci navzájem. Dále jde o komunikaci mezi orgány veřejné moci a fyzickými nebo právnickými osobami s tím, že datová schránka v tomto případě slouží k příjmu dokumentů orgánů veřejné moci a podání fyzických nebo právnických osob i k jejich odesílání. Dokumenty zasílané prostřednictvím datové schránky mají formu datové zprávy<sup>53</sup> a zůstávají v datové schránce uloženy, doku je uživatel neodstraní.

Zřizovatelem datových schránek je Ministerstvo vnitra (dále jen „MV“) jako ústřední správní úřad, který plní koordinační úlohu pro informační a komunikační technologie a ústředního správního úřadu pro oblast ISVS.

Dalším ze základních právních předpisů je vyhláška č. 194/2009 Sb. o stanovení podrobností užívání a provozování informačního systému datových schránek (dále jen „vyhláška“), jež je prakticky prováděcím předpisem zákona a upravuje technické parametry užívání datových schránek, tj. přístupové údaje, elektronické prostředky pro přihlášení do datové schránky atp.

Vybraná ustanovení z dokumentů, jimiž se řídí MV a spolupracující subjekty, a které jsou závazné pro provoz ISDS stanoví Provozní řád informačního systému datových stránek vydaný ministerstvem v posledně aktualizovaném vydání dne 28.2.2020.

---

<sup>53</sup> Elektronická data, která lze přenášet prostředky pro elektronickou komunikaci a uchovávat na záznamových médiích, používaných při zpracování a přenosu dat elektronickou formou (Provozní řád ISDS. Ministerstvo vnitra

Příkladem dalších právních předpisů důležitých převážně stran orgánů veřejné moci a povinností k jejich používání jsou například ustanovení správního řádu, občanského soudního řádu nebo daňového řádu.

Informace o datových schránkách a jejich uživatelů obsahuje ISDS, jenž je informačním systémem veřejné správy ve smyslu zákona č. 365/2000 Sb. o informačních systémech veřejné správy. Informace vedené v ISDS jsou taxativně vymezeny ust. § 14 odst. 3 zákona a těmito informacemi jsou např. identifikátor datové schránky, datum zřízení a zpřístupnění datové schránky, identifikační údaje osoby, pro kterou byla datová schránka zřízena, datum odeslání dokumentu nebo provedení úkonu z datové schránky atp.

MV vede veřejný seznam osob, které mají datovou schránku zřízenou. Tento seznam je přístupný způsobem umožňující dálkový přístup. Seznam je členěn podle typu datové schránky, resp. podle druhu osoby, pro kterou byla zřízena, tj. na fyzické osoby, fyzické podnikající osoby, právnické osoby a orgány veřejné moci. Pro vedení seznamu využívá ministerstvo ISDS.

O četnosti využívání datových stránek hovoří statistická data, podle kterých bylo ke dni 5.4.2020 v České republice zřízeno 1 075 253 datových stránek. Ode dne zahájení činnosti datových stránek bylo odesláno jejich prostřednictvím 745 103 683 zpráv. Úspěšnost doručení zprávy do datové schránky v období jednoho roku je 99,57%.<sup>54</sup>

### **5.1.3.1 Typy datových stránek**

ZoEÚ rozlišuje čtyři typy datových stránek, a to:

1. Datová schránka fyzické osoby
2. Datová schránka fyzické podnikající osoby
3. Datová schránka právnické osoby
4. Datová schránka orgánu veřejné moci.

---

<sup>54</sup> <https://www.datoveschranky.info/statistiky>

### **Ad 1) Datová schránka fyzické osoby**

Datovou schránku fyzické osoby zřizuje MV, a to výhradně na její žádost a bezplatně. Fyzická osoba žádající o zřízení datové schránky musí být plně způsobilá k právním úkonům. MV zřídí datovou schránku do 3 pracovních dnů ode dne podání žádost. Pro každou fyzickou osobu je zřízena vždy pouze jedna datová schránka. V ust § 3 odst. 3 ZoEÚ jsou taxativně vymezeny náležitosti žádosti fyzické osoby o zřízení datové schránky. Takovými náležitostmi např. jsou jméno a příjmení fyzické osoby, rodné příjmení, den měsíc a rok narození atp. Žádost musí být dále opatřena úředně ověřeným podpisem žadatele.

### **Ad 2) Datová schránka fyzické podnikající osoby**

Podmínky pro zřízení datové schránky podnikající fyzické osobě jsou obdobné jako u osoby fyzické. Jedním z mála rozdílů je v typu podnikající fyzické osoby. Z pohledu žádosti o zřízení datové schránky je nutné rozdělit podnikající fyzické osoby na „klasické“ živnostníky a na ostatní, tj. advokáty, statutární auditory a daňové poradce. Prvně uvedené podnikající fyzické osoby je datová schránka zřízena na její žádost, jenž musí obsahovat náležitosti stanovené ust. § 4 odst. 4 ZoEÚ. Oproti tomu druhé skupině podnikajících fyzických osob je datová schránka MV zřízena bezodkladně poté, kdy MV obdrží informaci o jejím zapsání do zákonem stanovené evidence. Dále uvedené znamená, že živnostníkovi je datová schránka zřízena pouze v případě, že se rozhodne k jejímu zřízení, tedy nemá povinnost mít datovou schránku zřízenou, zatímco ostatní uvedené podnikající fyzické osoby jí mají zřízenou ze zákona, tedy bez žádosti, automaticky.

### **Ad 4) Datová schránka právnické osoby**

Právnické osoby je nutné z pohledu datových schránek rozdělit do tří skupin, a to na datové schránky právnických osob zřízených zákonem, právnických osob zapsaných v obchodním rejstříku a organizační složky podniku zahraniční



právnícké osoby zapsané v obchodním rejstříku, a ostatní právnícké osoby. Všechny tři druhy právníckých osob mají za povinnost mít zřízenou datovou schránku. První skupině právnícké osoby je datová schránka zřízena MV bezodkladně po jejím vzniku, druhé skupině pak bezodkladně poté, kdy MV obdrží informaci o jejím zapsání do obchodního rejstříku. Ostatním právníckým osobám je datová schránka zřízena ministerstvem na její žádost, a to do 3 pracovních dnů ode dne podání žádosti. Stejně jako u ostatních typů osob, jímž se datová schránka zřizuje, má i právnícká osoba nárok na zřízení pouze jedné datové schránky. Náležitosti žádosti o její zřízení jsou taxativně vymezeny v ust. § 5 odst. 4 ZoEÚ a tato musí obsahovat úředně ověřený podpis osoby oprávněné jednat jménem právnícké osoby.

#### **Ad 5) Datová schránka orgánu veřejné moci**

Datová schránka orgánu veřejné moci (dále jen „OVM“) se zřizuje bezplatně a bezodkladně po jeho vzniku nebo v případě, že OVM vzniká zápisem do evidence podle jiného právního předpisu, se datová schránka zřizuje bezodkladně po jejím zapsání do příslušného rejstříku. Oproti ostatním osobám, jimž může být datová schránka zřízena, OVM může mít datových schránek více. Příkladem je například Úřad práce, kdy každé z kontaktních pracovišť má svou datovou schránku. Další datová schránka OVM je pak zřízena na její žádost, a to do 3 pracovních dnů ode dne podání žádosti.

Podstatnými náležitostmi žádosti o zřízení další datové schránky OVM jsou:

- a) název orgánu OVM a vnitřní organizační jednotky, pro kterou bude další datová schránka zřizována
- b) identifikátor OVM
- c) adresa sídla
- d) jméno, datum narození a adresa pobytu osoby, které mají být zaslány přístupové údaje.

### **5.1.3.2 Zpřístupnění, zneřístupnění a zrušení datové schránky**

#### **Zpřístupnění datové schránky**

Po zřízení datové schránky jsou osobě oprávněné k přístupu do datové schránky zaslány přístupové údaje. Přístupovými údaji se rozumí uživatelské jméno a heslo a jsou klíčem k přístupu do datové schránky. Náležitosti přístupových údajů upravuje ust § 1 vyhlášky, které mj. stanoví, že uživatelské jméno je pro každou osobu jedinečné, jedná se o 6 až 12 náhodně generovaných znaků a bezpečnostní heslo nesmí být shodné s uživatelským jménem. Znaky přípustné pro tvorbu uživatelského jména a hesla jsou pak uvedeny v příloze č. 1 uvedené vyhlášky. Datová schránka je následně zpřístupněna po prvním přihlášení osoby oprávněné k přístupu do datové schránky nebo 15. dnem po doručení přístupových údajů.

V případě, že osoba mající oprávnění k přístupu do datové schránky oznámí MV např. ztrátu přístupových údajů a toto neprodleně po přijetí oznámení přístupové údaje zneplatní a oprávněné osobě předá přístupové údaje nové. Dalším případem, kdy dojde k zneplatnění přístupových údajů je situace, kdy osoba, pro kterou byla datová schránka zřízena, odejme oprávnění osobě, která měla oprávnění k přístupu do datové schránky, a to např. na základě ukončení pracovního poměru. V případě OVM nebo právnické osoby je potřeba zneplatnit přístupové údaje i za situace, kdy dojde k obměně statutárního orgánu nebo vedoucího OVM.

#### **Zneřístupnění datové schránky**

Datovou schránku může zneřístupnit pouze MV. Důvody zneřístupnění je nutné posuzovat podle druhu osoby, proto kterou byla datová schránka zřízena. U fyzické osoby jsou těmito důvody především úmrtí, prohlášení za mrtvého, omezení svéprávnosti nebo omezení osobní svobody vzetím do vazby nebo výkonu trestu. Zneřístupnění provádí MV z úřední povinnosti a informace, na základě kterých k zneřístupnění datové schránky dochází, získává například ze základních

registru nebo informačního systému evidence obyvatel. V případě podnikající fyzické osoby nebo právnické osoby je datová schránka znepřístupněna ke dni jejího výmazu z příslušného rejstříku. Ve všech případech pak dochází k znepřístupnění datové schránky i zpětně.

### **Zrušení datové schránky**

Datovou schránku může zrušit opět pouze MV. V ust. § 13 zákona jsou taxativně vymezeny důvody zrušení schránky stran MV. Ve všech případech v předmětném ustanovení zákona uvedených je schránka zrušena do 3 let od nastalé skutečnosti, kterou je např. úmrtí nebo prohlášení za mrtvého u fyzické osoby nebo výmazu podnikající fyzické osoby nebo právnické osoby z příslušného rejstříku.

### **5.1.3.3 Doručování datových zpráv**

OVM mají za povinnost doručovat dokumenty, jejichž povaha to umožňuje, jiným OVM, fyzickým osobám a právnickým osobám majícím zřízenou datovou schránku přednostně do této schránky. Teprve v případě, že je ze strany OVM zjištěno, že uvedené osoby nemají datovou schránku vůbec zřízenou, nebo že tato byla znepřístupněna nebo zrušena, přichází na řadu jiné formy doručování, pokud jiný právní předpis než zákon nestanoví jinak.

**Příklad:**

Například ust. § 19 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, říká: „Písemnost doručuje správní orgán, který ji vyhotovil. Správní orgán doručí písemnost prostřednictvím veřejné datové sítě do datové schránky. Nelze-li písemnost takto doručit, může jí doručit správní orgán sám; v zákonem stanovených případech může písemnost doručit prostřednictvím obecního úřadu, jemu naroveň postaveného správního orgánu nebo prostřednictvím policejního orgánu příslušného podle místa doručení; je-li k řízení příslušný orgán obce, může písemnost doručit prostřednictvím obecní policie.“ V odstavci druhém větě první

uvedeného zákonného ustanovení se dále uvádí: „Není-li možné písemnost doručit prostřednictvím veřejné datové sítě do datové schránky, lze jí doručit také prostřednictvím provozovatele poštovní licence.“

Z výše uvedeného příkladu jasně vyplývá povinnost správního orgánu primárně využívat k doručení dokumentů, které vydal a jejichž povaha to umožňuje, do datové schránky adresáta. V případě, že by takto správní orgán nepostupoval, mohla by tato skutečnost mít za následek neplatnost doručení. Jestliže není speciálním právním předpisem stanoveno pořadí doručování, užijí se ustanovení zákona o doručování.

Dokument dodaný do datové schránky je doručen ve chvíli, kdy se do datové schránky přihlásí oprávněná osoba. Jestliže se oprávněná osoba do datové schránky ve lhůtě 10 dnů ode dne dodání dokumentu do datové schránky nepřihlásí, pak nastává tzv. fikce doručení a písemnost se považuje posledním dnem uvedené lhůty za doručenou, pokud jiný právní předpis nestanoví jinak. Doručení dokumentu do datové schránky má stejné právní účinky jako doručení do vlastních rukou. Pokud je doručován dokument určený výhradně do vlastních rukou adresáta (tzv. zásilka s červeným pruhem nebo typ II v případě doručování soudních písemností), je potřeba, aby osoba oprávněná k přístupu do datové schránky měla oprávnění k převzetí těchto písemností. Pokud toto oprávnění nemá, zpráva tohoto typu se jí nezobrazí a dokument se tak nepovažuje za doručený přihlášením do datové schránky.

Osoby mající zřízení datovou schránku mohou činit úkony vůči OVM prostřednictvím této schránky. Takovéto úkony jsou pak postaveny na roveň úkonům provedeným na podatelně příslušného OVM nebo prostřednictvím pošty. Za dodání dokumentu do datové schránky náleží provozovateli ISDS odměna, kterou hradí fyzické osoby, podnikající fyzické osoby nebo právnické osoby, z jejichž datové schránky byl dokument odeslán.

### 5.1.3.4 Autorizovaná konverze dokumentů

Základní definice dokumentu je uvedena v zákoně č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů v ust. § 2 písm. e), přičemž dokumentem se podle citovaného zákona rozumí „každá písemná, obrazová, zvuková nebo jiná zaznamenaná informace, ať již v podobě analogové či digitální, která byla vytvořena původcem nebo byla původci<sup>55</sup> doručena“. Proti tomu ale např. ust. § 19 ZoEÚ hovoří o dokumentu jako o datové zprávě. Někde je zase uváděno, že datová zpráva může obsahovat více dokumentů (příloh)<sup>56</sup>. Je tedy zřejmé, že i v této oblasti je výklad roztržštěný.

S ohledem na různé výklady pojmu „dokument“ je si třeba uvědomit, že je rozdíl mezi dokumentem a datovou zprávou. Na tuto problematiku lze hledět ze dvou možných výkladů. Jeden z výkladů vychází z předpokladu, že datová zpráva je jakási obálka, do které jsou následně vkládány jednotlivé dokumenty. Druhý výklad může být ten, že dokument a datová zpráva je jedno a totéž. Domnívám se, že na datovou zprávu je třeba se dívat pohledem prvního uvedeného výkladu, a to tedy ve smyslu, že datová zpráva je jakousi obálkou nebo nosičem, do které jsou jednotlivé dokumenty vkládány a následně jsou dokumenty spolu s datovou zprávou zasílány adresátu. Nejčastěji používanými datovými zprávami jsou e-maily nebo datové zprávy zasílané prostřednictvím datové schránky.

S rozvojem elektronických komunikací a i dalším vývojem eGovernmentu v České republice samozřejmě přibývá i počtu zaslaných datových zpráv. V dnešní době je již běžnější, že v komunikaci s orgány veřejné správy je spíše používána komunikace elektronická, než písemná. Spolu s tímto vývojem vyvstala i potřeba

---

<sup>55</sup> Původcem je každý, z jehož činnosti dokument vznikl; za dokument vzniklý z činnosti původce se považuje rovněž dokument, který byl původci doručen nebo jinak předán (ust. § 2 písm. d) zákona č. 499/2004 Sb.)

<sup>56</sup> MATES, Pavel. SMEJKAL Vladimír. E-government v České republice: právní a technologické aspekty. 2. vydání. Leges, 2012

řešení, aby dokument zasláný v elektronické podobě byl postaven na roveň originálu v podobě písemné. Tato problematika byla vyřešena přijetím ZoEÚ, který mj. zakotvil autorizovanou konverzi dokumentů.

Dle ZoEÚ se konverzí rozumí „plné převedené dokumentu v listinné podobě do dokumentu obsažného v datové zprávě nebo datovém souboru způsobem zajišťujícím shodu obsahu těchto dokumentů a připojení doložky o provedení konverze nebo úplně převedení dokumentu obsažného v datové zprávě do dokumentu v listinné podobě způsobem zajišťující shodu obsahu těchto dokumentů a připojení doložky.“ Tímto ustanovením tedy zákon vymezil institut autorizované konverze dokumentu (dále jen „konverze“). Konverzí se tedy dle citovaného ustanovení ZoEÚ rozumí úkon, který zahrnuje úplné převedení dokumentu v listinné podobě do dokumentu obsaženého v datové zprávě nebo naopak, tzn. převod z digitální do listinné formy a naopak s tím, že musí obě formy shodovat. K výstupu konverze následně její původce připojí ověřovací (konverzní) doložku, která obsahuje údaje o skutečnostech vztahujících se k provedené konverzi. Dokument vzniknuvší konverzí má stejné právní účinky jako dokument, jehož převedením výstup vznikl.

Subjektem provádějícím konverzi jsou kontaktní místa veřejné správy dle ust. § 8a odst. 2 zákona č. 365/2000 Sb.<sup>57</sup> a advokáti za podmínek stanovených zákonem č. 85/1996 Sb. Ke konvertovanému dokumentu je následně připojena doložka konverze dokumentu, která se považuje za součást dokumentu. Obsah doložky obsažené v datové zprávě taxativně vymezuje ust § 25 odst. 1 ZoEÚ a dokumentu v listinné podobě ust. § 25 odst. 2 ZoEÚ.

---

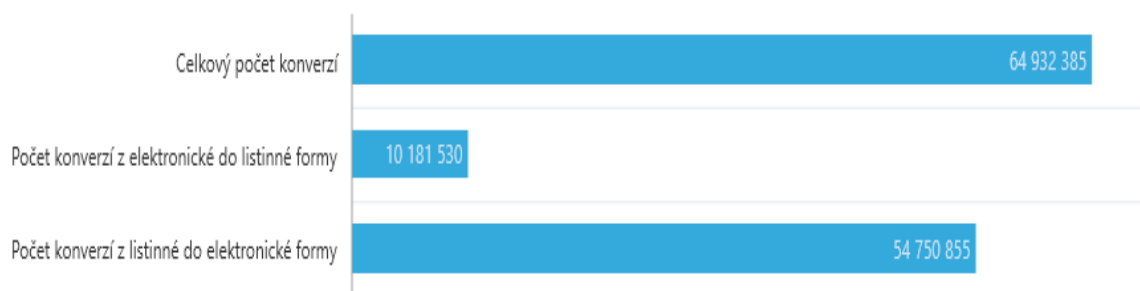
<sup>57</sup> Notáři, krajské úřady, matriční úřady, obecní úřady, úřady městských částí nebo městských obvodů územně členěných statutárních měst a úřady městských částí hlavního města Prahy, zastupitelské úřady, držitel poštovní licence a Hospodářská komora České republiky, banka mající autorizaci udělenou ministerstvem.

### Příklad postupu konverze dokumentu

1. Pokud je konvertován dokument, ke kterému je připojeno kvalifikované časové razítko, zaručený elektronický podpis založený na kvalifikovaném certifikátu vydaném akreditovaným poskytovatelem certifikačních služeb nebo elektronická značka založená na kvalifikovaném systémovém certifikátu vydaném akreditovaným poskytovatelem certifikačních služeb, je nutné ověřit platnost kvalifikovaného časového razítka, kvalifikovaného certifikátu nebo kvalifikovaného systémového certifikátu a elektronického podpisu nebo elektronické značky.

2. Je-li konvertován dokument v listinné podobě (vstup) do dokumentu obsaženého v datové zprávě (výstup), subjekt, který konverzi provedl, výstup podepíše uznávaným elektronickým podpisem nebo označí uznávanou elektronickou značkou a zajistí připojení kvalifikovaného časového razítka.<sup>58</sup>

**Graf č.1:** Autorizovaná konverze dokumentu z moci úřední



Zdroj: <https://www.czechpoint.cz/public/statistiky-a-informace/statistiky-czpooffice/>

<sup>58</sup> [https://www.noveaspi.cz/products/lawText/13/38000/1/2#pa\\_22](https://www.noveaspi.cz/products/lawText/13/38000/1/2#pa_22)

**Graf č. 2:** Počet konverzí v čase (rok 2018 až leden 2020; od roku 2009 do roku 2019)



Zdroj: <https://www.czechpoint.cz/public/statistiky-a-informace/statistiky-czpooffice/>

## 5.2 Czech POINT

Projekt Czech POINT je iniciativou sdružení eStat.cz a Ministerstva vnitra. Název doslova znamená Český Podací Ověřovací Informační Národní Terminál a vychází z anglického CHECK POINT, tj. kontrolní stanoviště. Cílem tohoto projektu bylo zmírnění byrokracie ve vztahu občan – veřejná správa. Prakticky mělo být docíleno toho, aby občan nemusel kvůli různým listinám a dokládání skutečností potřebných řízení na jednom úřadě tyto vyžadovat na vícero příslušných úřadech, ale aby si toto data stáhl úřad sám, tedy aby „obíhala data, ne občan“. Dalším z cílů bylo vytvoření jednoho univerzálního místa, na kterém by bylo možné získat a ověřit data z veřejných i neveřejných informačních systémů, úředně ověřit



dokumenty, převést dokumenty do elektronické podoby a naopak, získat informace o průběhu správních řízení a podat podání pro zahájení správních řízení.<sup>59</sup>

V počáteční fázi měly kontaktní místa umožnit občanům získat na jednom místě výpis z katastru nemovitostí, obchodního rejstříku, rejstříku trestů a živnostenského rejstříku. Postupem času se pak měly tyto služby rozšiřovat tak, aby bylo docíleno získávání informací zmíněných v předchozím odstavci.

Pilotní fáze byla zahájena 28.3.2007 a měla být ukončena do 30.6.2007. Testování probíhalo na 35 úřadech. Do pilotní fáze však byly zapojeny pouze městské úřady, ale nedotkla se úřadů, které po občanovi většinou chtějí větší množství informací jako např. finanční úřady, stavební úřady nebo soudy. Dalším problémem bylo finanční zajištění projektu, které se zdálo úřadům zainteresovaných do pilotní fáze podhodnocené, když Ministerstvo vnitra dostatečně neodhadlo veškeré náklady potřebné pro zajištění fungování kontaktního místa. Ostrá verze projektu byla zahájena v roce 2008. Původně se měly do projektu zapojit obce s matričními úřady, které by se staly základem sítě poskytovatelů Czech POINT. Vzhledem k tomu, že se proti tomuto ohradil Svaz měst a obcí, byla participace na projektu dobrovolná. Stejně tak byl i dobrovolný rozsah služeb úřadem v rámci Czech POINT poskytovaných. Další financování projektu probíhalo zejména prostřednictvím integrovaných operačních programů.

Instituce, které mohou být kontaktním místem veřejné správy, jsou taxativně vymezeny v ust. § 8a odst. 2 zákona o ISVS a jsou jimi: notáři, krajské úřady, matriční úřady, obecní úřad, úřady městských částí nebo městských obvodů územně členěných statutárních měst a úřady městských částí hlavního města Prahy, zastupitelské úřady, držitel poštovní licence podle zákona č. 29/2000 Sb., o poštovních službách a Hospodářská komora České republiky a banka, které byla MV udělena autorizace k výkonu působnosti kontaktního místa veřejné správy.

---

<sup>59</sup> VANÍČEK, Zdeněk. MARCHAL, A. Stanislav. PROKEŠ, Josef. ŠTĚDRŮŇ, Bohumír. Právní aspekty eGovernmentu v České republice. Linde Praha, 2011

V průběhu času se počet kontaktních míst a jejich služeb nadále rozšiřuje, čímž dochází k snížení administrativní zátěže jak pro občana, tak pro orgány veřejné moci. V současné době již je možné využít služeb Czech POINT i za předpokladu, že občan nevlastní elektronický podpis. Kontaktních míst veřejné správy je v současné době 7 212, a to převážně v České republice, ale některé jsou i na zastupitelských úřadech po celém světě (40 míst). Dosud bylo vyřízeno přes 18 miliónů transakcí.<sup>60</sup> V roce 2017 pak byla zavedena nová agenda „Zprostředkovaná identifikace“.

Službami, které kontaktní místa veřejné správy nabízejí, jsou:

- Výpis z Katastru nemovitostí
- Výpis z Veřejného rejstříku
- Výpis z Živnostenského rejstříku
- Výpis z Rejstříku trestů
- Výpis z Rejstříku trestů právnické osoby
- Výpis z bodového hodnocení řidiče
- Výpis ověřeného výstupu ze Seznamu kvalifikovaných dodavatelů
- Výpis z Insolvenčního rejstříku.

Dalšími službami jsou:

- Přijetí podání podle § 72 zákona č. 455/1991, o živnostenském podnikání
- Podání do registru účastníků provozu modulu autovraků ISOH<sup>61</sup>
- Datové schránky, resp. podávání žádostí o zřízení datové schránky, zneplatnění přístupových údajů a vydání nových, žádostí o přidání další pověřené osoby nebo o její odebrání, žádostí o povolení dodávání dokumentů z datové schránky fyzických osob, fyzických osob podnikajících a právnických osob do datové schránky jiných posledně uvedených osob

---

<sup>60</sup> <https://www.mvcr.cz/clanek/czech-point-czech-point.aspx?q=cHJuPTE%3d>

<sup>61</sup> Informační systém odpadového hospodářství

- Centrální úložiště ověřovacích doložek
- Konverze
- Úschovna systému Czech POINT
- Výpis ze Základních registrů, tj. např. Výpis z Registru obyvatel, Registru osob apod.
- Zprostředkovaná identifikace.

Osoba mající zřízení datovou schránku může využít k získání informací, pro které by jinak museli navštívit kamennou pobočku Czech POINT, aplikaci CzechPOINT@home, kterou mají ve své datové schránce. Formuláře umožňující získání potřebných informací jsou zpřístupněny na Portálu veřejné správy a jejich prostřednictvím je možné získat zdarma elektronické výpisy a využít služby související se základními registry a výpisy z veřejných rejstříků.

Tzv. terminálem státu je pak CzechPOINT@office, prostřednictvím kterého jsou úředníky zapisovány nové informace a údaje do jiných ISVS. Jedná se např. o zápis do matrik nových údajů jednak samotným matričním úřadem nebo soudy, které zapisují do matrik např. omezení způsobilosti k právním úkonům. Díky tomu, že zde je propojení se základními registry, jsou nově vložené informace a údaje druhý den po jejich vložení do systému, přístupné pro všechny zásadní agendy státu, které je pro řádné fungování veřejné správy potřebují.

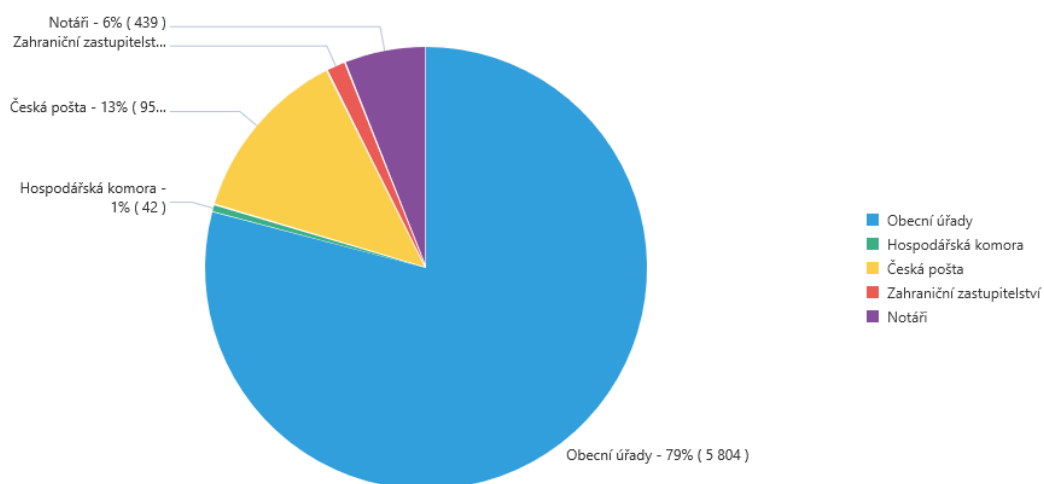
S využíváním informací a dat v rámci kontaktních míst také souvisí jejich ochrana. Nově podléhá ochrana osobních údajů pod GDPR<sup>62</sup>. Zpracování osobních údajů v rámci CzechPOINT je upraveno přímo zákonem, proto není

---

<sup>62</sup> General Data Protection REgulation. Jedná se o nařízení Evropského parlamentu a Rady EU ze dne 27.4.2016, které určuje pravidla pro ochranu osobních údajů. Nařízení především vyžaduje důslednější přístup k ochraně osobních údajů a nakládání s nimi. Dále kategorizuje a popisuje bezpečnostní standardy a procesní požadavky na zpracování a ukládání osobních údajů. Týká se všech, kdo shromažďují nebo zpracovávají osobní údaje občanů členských států Evropské unie. Nařízení je účinné od 25.5.2018.

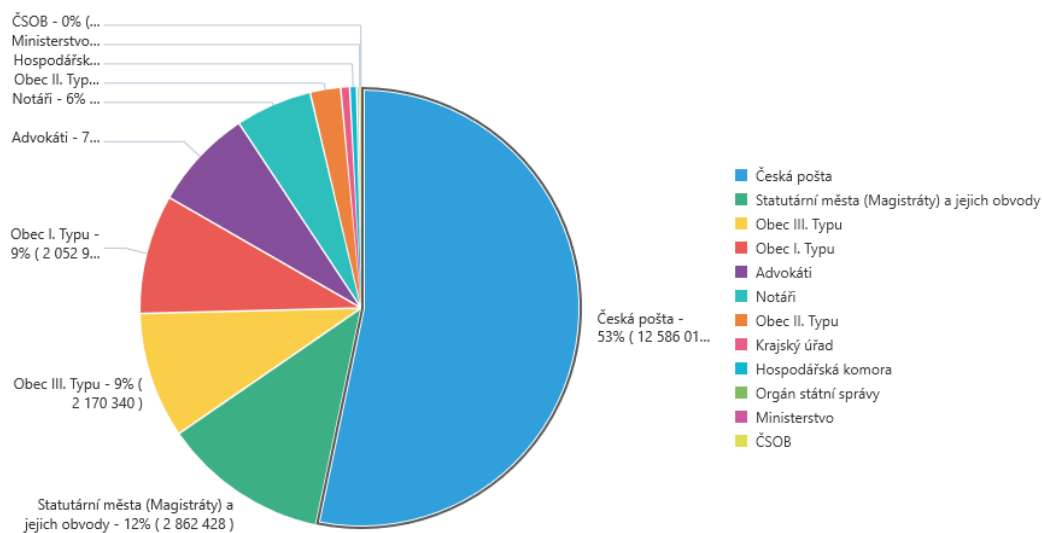
potřeba, aby žadatel o službu v rámci CzechPOINT, podepisoval zvláštní souhlas k jejich zpracování.

**Graf č. 3 – Počet poboček Czech Point k 13.4.2020**



Zdroj: <https://www.czechpoint.cz/public/statistiky-a-informace/statistiky-czp/>

**Graf č. 4: Počet vydaných výpisů dle institucí**



Zdroj: <https://www.czechpoint.cz/public/statistiky-a-informace/statistiky-czp/>

**Tabulka č. 1:** CzechPOINT@home počet výpisů z roku 2012 do roku 2020

	Bodové hodnocení řidiče	Insolvenční rejstřík	Rejstřík trestů	Rejstřík trestů právnických osob	Seznam kvalifikovaných dodavatelů	Veřejný rejstřík	Živnostenský rejstřík	Celkem
2012	0	12	0	17	3	43	19	94
2013	0	63	0	109	14	255	158	599
2014	0	174	0	302	59	851	475	1861
2015	3711	234	0	337	124	930	683	6019
2016	5062	236	2202	574	154	1198	1006	10432
2017	5448	251	4634	1219	151	1278	1160	14141
2018	8912	414	6679	1457	98	1204	1141	19905
2019	14027	640	8894	2086	203	1593	1713	29156
2020	4350	190	3290	859	73	729	767	10258
Celkem:	41510	2214	25699	6960	879	8081	7122	92465

Zdroj: <https://www.czechpoint.cz/public/statistiky-a-informace/statistiky-czphome/>

### 5.3 Další projekty eGovernmentu v České republice

Prvky eGovernmentu uvedené v předcházejících kapitolách jsou sice prvky stěženiemi ale ne jedinými, které se v eGovernmentu vyskytují. Mezi další projekty, které vznikají v rámci elektronizace veřejné správy lze například zmínit projekt Ministerstva dopravy e-testy, který byl spuštěn v roce 2006, a jehož prostřednictvím jsou uvedenému ministerstvu zasílány výsledků testů pro získání řidičského oprávnění. Došlo také ke značenému rozšíření portálu daňové správy, která již delší dobu nabízí v rámci služby Elektronické podání pro daňovou správu možnost zpracování daňového přiznání z příjmů fyzických osob, daňového přiznání z příjmu právnických osob, přiznání k DPH atp. V říjnu 2008 byla Ministerstvem průmyslu a obchodu spuštěna služba Elektronické podání do Živnostenského rejstříku. Téhož roku došlo také ke zpuštění Jednotného systému dopravních informací pro ČR a veřejného webového portálu [www.dopravniinfo.cz](http://www.dopravniinfo.cz). Dalším významným počinem

v rámci elektronizace veřejné správy bylo vytvoření elektronické Sbírký zákonů a Sbírký mezinárodních smluv. Prakticky v každém rezortu jsou ISVS vznikající v průběhu času v rámci elektronizace veřejné správy a usnadňující tak nejen občanům přístup k informacím a datům ale také komunikaci mezi jím a úřadem.

Z mého pohledu je také významným počinem v oblasti eGovernmentu projekt e-občanka. Od 1.7.2018 jsou všechny nové občanské průkazy vybaveny kontaktním elektronickým čipem. Tento „produkt“ tak ještě více usnadní občanovi přístup k informacím a datům z veřejné správy, když tímto se mohou bezpečně přihlašovat k online službám veřejné správy, aniž by museli osobně na úřad a museli si zřizovat uživatelské účty a přístupy na každou službu zvlášť. S novým občanským průkazem se může občan přihlásit na Portálu občana, který je novou součástí Portálu veřejné správy a využít tam nabízené služby. Probléme tohoto projektu je ale skutečnost, že občan si může zvolit, zda tuto možnost využije nebo ne, čímž se opět snižuje využití služeb eGovernmentu stran veřejnosti. V tomto ohledu shledávám zásadním nedostatkem malou propagaci projektu a neinformovanost občanů ze strany státu.

Mezi další významné ISVS beze sporu patří tak Otevřená data (tzv. Open data), Integrovaný Informační Portál Státní Pokladny nebo Registr smluv. Zejména Otevřená data a Registr smluv umožňují veřejnosti mít přehled o hospodaření veřejných institucí s veřejnými prostředky. Informace zveřejňované v Otevřených datech jsou upraveny Nařízením vlády ze dne 14.12.2016 č. 425/2016 Sb., o seznamu informací zveřejňovaných jako otevřená data a následně mohou být upraveny instrukcemi ministerstvem, které upřesní podmínky pro zveřejňování dat za daný rezort.

### **Příklad Otevřených dat Ministerstva spravedlnosti**

Postup pro výběr, evidenci a zveřejňování informací na webových stránkách Ministerstva spravedlnosti <http://data.justice.cz> upravuje Instrukce Ministerstva spravedlnosti ze dne 2.6.2015 čj. MSP-82/2015-OSU-OSU, o zveřejňování informací na webových stránkách Otevřená data Ministerstva spravedlnosti, na základě které se v Otevřených datech zveřejňuje seznam uzavřených smluv a seznam uhrazených faktur.

Na rozdíl od Otevřených dat, kde se zveřejňují pouze seznamy dat, se v Registru smluv dle zákona č. 340/2015 Sb., o registru smluv v tomto zveřejňují všechny uzavřené smlouvy, jejíž hodnota přesahuje 50.000,-Kč bez DPH, a to pod sankcí neplatnosti. Nezveřejňují se zde pouze informace o smlouvě, jako jsou smluvní strany, předmět a hodnota smlouvy ale smlouva celá, a to jednat v strojově čitelném formátu PDF v anonymizované podobě ale také ve formátu html.

## **6 eGovernment Estonska**

Estonsko obnovilo svou nezávislost dne 20.8.1991 a právně navázalo na předválečnou Estonskou republiku (dále jen „Estonsko“). Do té doby patřilo Estonsko pod Sovětský svaz a jeho název zněl Estonská sovětská socialistická republika, která byla k Sovětskému svazu oficiálně připojena v srpnu 1940. Estonsko se dne 29.3.2004 stalo členem NATO a dne 1.5.2004 Evropské unie. Estonsko je parlamentní republikou s přibližně 1,3 mil obyvatel.

### **6.1 Vývoj eGovernmentu v Estonsku**

V 90. letech vybodovalo Estonsko zcela novou veřejnou správu, ve které došlo k zásadním personálním obměnám, a to zejména na klíčových postech. Do čela mnoha úřadů byli dosazeni noví vedoucí úředníci, kteří díky své malé praxi s veřejnou správou nebyli tolik spjati s dřívějším chodem veřejné správy a byli tak otevřenější ke změnám a novým technickým řešením vedoucím k vyšší efektivitě výkonu veřejné moci. Je nutné podotknout, že k nutnosti zavedení informačních technologií se v té době nestavěli kladně pouze vrcholní státní úředníci, ale především politici, a to napříč politickým spektrem, což bylo pro další vývoj estonské veřejné správy klíčové. Jedním z hlavních a významných propagátorů eGovernmentu v Estonsku byl Mart Laar, který v letech 1992-1994 a 1999-2002 zastával funkci premiéra a podílel se na přípravě mnoha klíčových hospodářských reforem. Další velmi důležitou osobou v období nastavování prvotních strategií elektronizace estonské veřejné správy byl Tomas Hedrik Ilves, tehdejší velvyslanec Estonska v USA a ministr školství Jaak Aaviksoo, kteří prosadili program Tygri skok, jež měl za cíl dosáhnout 100% počítačové gramotnosti žáků všech typů estonských škol. Posledně uvedení pak celkem bez velkých problémů prosadili vybavení všech škol počítači a připojení k internetu. Velmi důležitá také bylo



finanční zajištění ze strany státu, které nebylo vzhledem k politické podpoře zavedení elektronizace veřejné správy, problémem.

## 6.2 Strategie eGovernmentu Estonska

První strategií, jež měla nastolit vývoj elektronizace eGovernmentu Estonska byl Estonský plán rozvoje informatiky z roku 1994. V tomto dokumentu byly nastíněny první legislativní změny, které bylo třeba přijmout. Tato strategie je považována za základ eGovernmentu Estonska.

V roce 1998 byl následně schválen parlamentem další z klíčových dokumentů, a to Principy estonské informační politiky. Tento dokument již obsahoval konkrétnější cíle v oblasti eGovernmentu. Jedním z hlavních cílů bylo vytvoření státu, jež bude sloužit občanům a podporovat jejich participaci na výkonu veřejné správy. Prostředkem, jak tohoto cíle dosáhnout, bylo jednak vytvoření tržního prostředí v oblasti poskytování služeb na straně jedné, a zajištění příslušné infrastruktury k tomuto potřebné na straně druhé. Vláda chtěla do utváření eGovernmentu vtáhnout také občany, jak již bylo řečeno výše. Nástrojem k tomuto kroku bylo vytvoření Digitálního informačního fóra, na kterém se můžou občané zapojit do debaty o utváření informační společnosti. Stejně tak, jako měli být do utváření informační společnosti vtaženi občané, mělo tak být učiněno na straně úřadů. S tímto počítal akční plán, který navazoval na uvedenou strategii, který ukládal každoroční předkládání konkrétních návrhů úřady vládě, včetně jejich harmonogramu a finančního zajištění.

Strategie z roku 1998 byla aktualizována rozhodnutím vlády v roce 2002 a nahrazena Principy estonské informační politiky 2004-2006. Hlavním cílem předmětného dokumentu bylo vyvinutí informační technologie, která by podporovala vznik e-Demokracie.<sup>63</sup> Poprvé mohli občané Estonska volit prostřednictvím internetu v roce 2005.

---

<sup>63</sup> E-demokracie je novou formou demokracie, která využívá nové možnosti informačních technologií. Je to forma vlády, ve které můžou mít všichni občané možnost podílet se na správě věcí veřejných.

K další zásadní změně týkající se zejména harmonogramu vývoje e-Estonska došlo v roce 2006, kdy byl tento sladěn s rozpočtem Evropské unie, který je nastavován víceletým finančním rámcem Evropské unie. S ohledem na tuto skutečnost byl v roce 2013 přijat nový dokument Strategie estonské informační společnosti 2013. V tomto dokumentu jsou již obsaženy konkrétní programy, opatření a konkrétní úřady odpovědné za jejich plnění. Koordinátorem vývoje eGovernmentu je Ministerstvo hospodářství, kterému jsou příslušnými orgány pravidelně předkládány přehledy kroků, které mají být v následném roce naplněny.

Posledním, a tedy aktuálním, přijatým dokumentem v oblasti vývoje eGovernmentu, je dokument Digitální agenda 2020 pro Estonsko, Dokument byl vydán v roce 2014 a mj. jsou v něm naznačeny cíle, které Estonsko mělo v plánu prosadit v oblasti zavádění informačních technologií v Evropské unii během svého předsednictví v roce 2018.

### **6.3 Kybernetický útok na Estonsko**

Abychom mohli blíže pochopit kroky estonské vlády zejména stran kybernetické bezpečnosti, je na místě zmínit kybernetický útok, který Estonsko postihl v roce 2007. Přestože již v té době bylo Estonsko na světové špičce, co se týká informačních technologií v prostředí eGovernmentu, kybernetický útok se mu nevyhnul, neboť bezpečnost nebyla oblast, na kterou by se při vývoji informačních technologií vláda zaměřovala. Kybernetický útok, za kterým údajně stálo Rusko, odhalil řadu slabin estonského informačního systému a bylo při něm napadeno velké množství webových stránek estonské státní správy, bankovních institucí a médií. Přesný viník útoku se však soudně identifikovat nepodařilo.<sup>64</sup>

Útok vedl estonskou vládu k zamyšlení nad tím, jak těmto incidentům zabránit a ochránit tak citlivá osobní data občanů. „Tyto útoky byly z pohledu digitálního prostoru to nejlepší, co se Estonsku mohlo stát,“ komentoval na

---

<sup>64</sup> <https://www.czechcrunch.cz/2018/09/e-government-v-praxi-jak-estonsko-a-svycarsko-vyuzivaji-blockchain-k-lepsi-statni-sprave/>

konferenci Future Port 2018 tehdejší události Martin Ruubel.<sup>65</sup> Dle slov Ruubela byla data spravována veřejným sektorem v tak nebezpečné formě, „že kdyby někdo změnil v evidenci krevní skupinu obyvatel, nikdo by si toho ani nevšiml.“

Krátce po útoky schválila vláda Akční plán boje proti kybernetickým útokům. Na podzim téhož roku byla provedena a schválena revize Implementačního plánu 2007-2008, který se týkal Strategie Estonská informační společnost 2013. Revize garantovala, že by měly být informační systémy vypracovány tak, aby nebylo možné jejich data zneužít, a tato budou fungovat i v nouzových situacích.

## 6.4 Instituce eGovernmentu Estonska

Za rozvoj informační politiky Estonska je politicky odpovědné Ministerstvo hospodářství a spojů (dále jen „Ministerstvo“), které vypracovává státní hospodářskou politiku a plán hospodářského rozvoje státu. Dále Ministerstvo připravuje legislativu týkající se mj. také informatiky, rozvoje státních informačních systémů, výzkumu, rozvoje a inovace. V rámci Ministerstva je pak odpovědné za legislativu informačních technologií a koordinaci státní politiky informačních technologií a věci s tímto spojenými Odbor ostatních informačních systémů.<sup>66</sup>

Další klíčovou institucí působící v rámci eGovernmentu je Úřad pro informační systém (Riigi Infosüsteemi Amet), který vznikl v rámci Ministerstva v roce 2011. Úřad pro informační systém (dále jen „Úřad“) je odpovědný za koordinaci rozvoje a správu státního informačního systému. Dále Úřad řeší bezpečnostní incidenty, ke kterým došlo v estonských počítačových sítích. Jedním z dalších úkolů Úřadu je poskytování poradenství poskytovatelům veřejných služeb v oblasti správy informačních systémů a zároveň tyto služby monitoruje.<sup>67</sup>

---

<sup>65</sup> Martin Ruubel je estonský podnikatel, který založil společnost GuardTime zabývající se kybernetickou bezpečností. Prvním zákazníkem společnosti byla estonská vláda.

<sup>66</sup> Digitalizace správy evropských zemí. Srovnávací studie. Parlamentní institut. Poslanecká sněmovna České republiky. Dostupné z: [www.psp.cz](http://www.psp.cz)

<sup>67</sup> Information System Authority. Dostupné z: <https://www.ria.ee/en/about-estonian-information-system-authority.html>

V roce 2014 byla založena Rada e-Estonsko (E-Esti nõukoogu). Rada e-Estonsko je vládním výborem řídícím rozvoj digitální společnosti a elektronické správy v Estonsku. Hlavním úkolem Rady e-Estonsko je implementace národní digitální agendy.<sup>68</sup> Radu e-Estonsko tvoří pět odborníků a zástupců z odvětví ICT a tři ministři. Radě e-Estonsko předsedá premiér.

Na vývoji a správě eGovernmentu Estonska participuje také nezisková organizace zaměřená na sdružování odborníků v oblasti informačních technologií a telekomunikačních společností. Touto neziskovou organizací je Estonská asociace informačních technologií a telekomunikací (Esti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liit). Hlavní náplní této neziskové organizace je popularizace informačních a komunikačních technologií, podpora odborného vzdělávání a novelizace legislativy.

## **6.5 Základní právní rámec estonského eGovernmentu**

Estonsko nemá žádný hlavní právní předpis týkající se eGovernmentu, jako je tomu například v České republice. Zákonná úprava vznikla v Estonsku postupně v reakci na aktuální poptávku po legislativní úpravě stran soukromého i veřejného sektoru.

Prvními zákony, které se dotýkaly eGovernmentu byl Zákon o ochraně osobních údajů z roku 1996 a Zákon o databázích z roku 1997. V Zákoně o databázích je mj. zakotvena povinnost správců veřejných informačních systémů tyto systémy registrovat v katalogu státního informačního systému RIHA<sup>69</sup>. Další velmi důležitou povinností stanovenou tímto zákonem je, že orgány veřejné moci nesmí po fyzických osobách požadovat pro ně potřebné informace vícrát než jednou, tzn., že orgán veřejné moci nesmí po fyzické osobě požadovat informaci, kterou již tato fyzická osoba dříve poskytla jinému orgánu veřejné moci.

---

<sup>68</sup> E-Estonia Council. Dostupné z: <https://riigikantselei.ee/en/supporting-government/e-estonia-council>

<sup>69</sup> <https://www.riha.ee/Avaleht>

Stěžejním zákonem v oblasti eGovernmentu je Zákon o veřejných informacích z roku 2001. Podle tohoto zákona si může kdokoliv vyžádat veřejné informace a držitel těchto informací je povinen je žadateli poskytnout. Cílem zákona bylo zajištění přístupu kohokoliv k informacím přes internet. S tímto zákonem úzce souvisel i rozvoj projektů v oblasti informačních technologií a infrastruktury, bez kterých by nebylo možné dikci zákona naplnit.

Spolu se Zákonem o veřejných informacích byl přijat Zákon o registru obyvatel, na základě kterého byla všem občanům garantována možnost přístupu k jeho osobním údajům v tomto registru.

Dalším z podstatných zákonů pro oblast eGovernmentu je Zákon o elektronickém podpisu přijatý v roce 2000. Tímto zákonem došlo k postavení na roveň digitální a rukou psaný podpis. Dále zákon stanovil povinnost orgánů veřejné moci přijímat digitálně podepsané dokumenty. Do doby přijetí zákona probíhalo ověřování totožnosti pro účely komunikace s úřady prostřednictvím soukromých systémů bank, které původně sloužily k přihlašování k internetovému bankovníctví.

Se Zákonem o elektronickém podpisu úzce souvisel Zákon o dokladech totožnosti přijatý již v roce 1999, který počítal s tím, že každý doklad totožnosti bude obsahovat certifikát, jež umožňuje prokázání totožnosti a vytvoření elektronického podpisu.

## **6.6 Prvky eGovernmentu Estonska**

Estonsko je nejspíše jedinou zemí světa, kde je 99% veřejných služeb k dispozici 24 hodin denně, 7 dní v týdnu. E-slужby není v Estonsku možné využít pouze v případě uzavření manželství, rozvodu manželství a při nakládání s nemovitostmi. Díky bezpečnému, jednoduchému a flexibilnímu digitálnímu ekosystému bylo v Estonsku dosaženo bezprecedentní úrovně transparentnosti ve

správě věcí veřejných. Výsledkem výše uvedeného je, že Estonsko ročně ušetří 844 let pracovní doby a stalo se bezproblémovým prostředím pro podnikání.<sup>70</sup>

Jednotlivé prvky jsou rozděleny do osmi oblastí, kterými jsou:

- e-identity
  - ID-card
  - Mobile-ID
  - e-Residency
  - Smart-ID
- interoperability services
  - X-Road
  - e-Land Registr
  - Population Registry
- Security and safety
  - KSI Blockchain
  - e-Law
  - e-Justice
  - e-Police
- healthcare
  - e-HealtRecords
  - e-Ambulance
  - e-Prescription
- e-goverance
  - Government Cloud
  - Data Embassy
  - i-Voting
  - e-Cabinet
- mobility services
  - Internet Transparation Systems
  - Mobile Parking

---

<sup>70</sup> <https://e-estonia.com/solutions/e-governance/>

- Border Quene Management
- business and finance
  - e-Tax
  - e-Banking
  - e-Business Registr
- education and research
  - Estonian Education Information Systém
  - eKool and Studium
  - e-Schoolbag
  - other e-school solutionsa<sup>71</sup>

V následujících kapitolách se budeme věnovat pouze těm nejdůležitějším prvkům estonského eGovernmentu, kterými budou X-Road, e-Justice, ID-card, , e-Residency, i-Voting a e-Tax.

### 6.6.1 X-Road

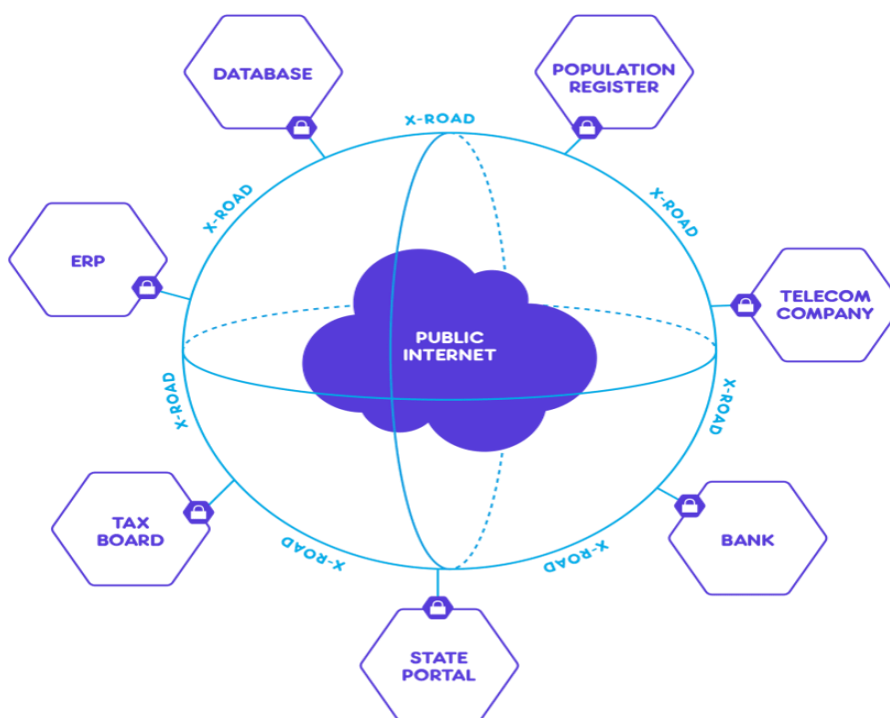
X-Road je softwarové řešení X-tee a jedná se o páteř e-Estonska. Umožňuje občanům využívat různých elektronických služeb a databází, a to jak ve veřejném, tak v soukromém sektoru. Každá služba v rámci X-Road má svůj informační systém. V rámci zajištění bezpečnosti dat jsou všechny odchozí data digitálně podepsána a šifrována a příchozí data jsou naopak zase ověřována a zaznamenávána. X-Road propojuje různé informační systémy zahrnující různé služby. V současné době je to již natolik vyvinutý nástroj, že umí zapisovat do více informačních systémů najednou, přenášet velké soubory dat a provádět vyhledávání napříč několika informačními systémy současně. Tento systém byl navržen s ohledem na budoucí růst elektronických služeb.

---

<sup>71</sup> <https://e-estonia.com/solutions/>

V současné době je tento systém zaveden třeba např. již ve Finsku, Kyrgyzstánu, Faerských ostrovech, Islandu, Japonsku a dalších zemích.

**Obrázek č. 4.** Prostřední a působnost systému X-Road



Zdroj: <https://www.ria.ee/en/state-information-system/x-tee.html>

## 6.6.2 e-Justice

Estonsko má jeden z nejúčinnějších soudních systémů na světě, a to díky automatizovaným soudním procesům a nástrojům elektronické komunikace v rámci e-justice. V rámci e-Justice funguje Centrální informační systém e-File, který poskytuje všem stranám zúčastněným na soudním řízení přehled různých fází trestních, přestupkových, občanských a správních řízení, soudních rozhodnutí a procesních úkonů. Vývoj e-File byl vládou obnoven v roce 2005 a byl

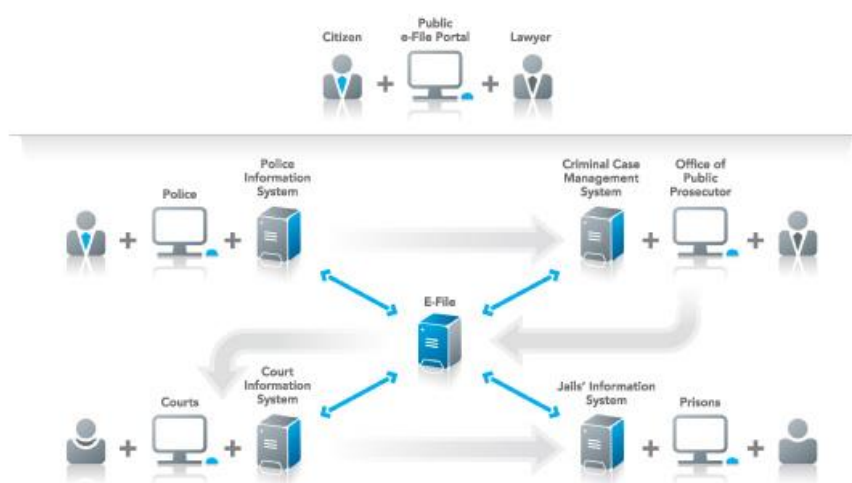


implementován Centrem registrů a informačních systému RIK, který je za vývoj, správu a údržbu do dnes zodpovědný. e-File umožňuje vzájemnou výměnu informací mezi různými informačními systémy, jako např. policie, státních zastupitelství, soudů, věznic, probačního dohledu, soudního výkonu rozhodnutí, systému právní pomoci, daňové a celní rady apod.<sup>72</sup> Komunikace probíhá výhradně elektronicky, čímž dochází k úspoře času i finančních prostředků.

V roce 2006 byl spuštěn Soudní informační systém (dále jen „KIS“). Tento systém se stal systémem společným pro všechny typy estonských soudů<sup>73</sup> KIS slouží k registraci soudních řízení, jednání a rozsudků. Dále automaticky přiděluje jednotlivé věci soudcům a např. vytváří předvolání. Prostřednictvím tohoto systému se také zveřejňují rozsudky na oficiálních webových stránkách.

Nejnovější verze KIS zahrnuje nové klasifikátory založené na potřebách soudů, jakými např. jsou typy a kategorie případů a jejich podkategorie.

**Obrázek č. 5** Centrální informační systém Estonska



Zdroj: [https://www.rik.ee/sites/www.rik.ee/files/elfinder/article\\_files/RIK%20eFile.pdf](https://www.rik.ee/sites/www.rik.ee/files/elfinder/article_files/RIK%20eFile.pdf)

<sup>72</sup> <https://e-estonia.com/solutions/security-and-safety/e-justice/>

<sup>73</sup> Soudy prvního a druhého stupně a Nejvyšší soud.

### 6.6.3 ID-card

Estonsko má také nejrozvinutější systém občanských průkazů na světě. Pro všechny Estonce je ID-card povinná a slouží jako přístupová karta pro všechny občany k zabezpečeným elektronickým službám. Estonská ID-card vznikla podle finské předlohy, kde ale tuto kartu využívá pouze 100 000 obyvatel z celkového počtu 5 mil obyvatel. Proti tomu v Estonsku je v současné době evidováno 1,2 milionu aktivních karet. Hlavním důvodem, proč je v Estonsku ID-card využívána v takovém množství je skutečnost, že v Estonsku je povinností vlastnit tuto ID-card, kdežto ve Finsku je tomu naopak.<sup>74</sup>

ID-card obsahuje čip, který v sobě má vložené soubory používající 2048 bitů veřejného šifrovacího klíče, aby jej bylo možné použít jako prostředek identifikace.

ID-card může být použita např. k podpisu veškerých dokumentů pomocí elektronického podpisu. Další užitečnou funkcí ID-card je, že jejím prostřednictvím mohou Estonci volit. Pomocí ID-card je dále možné přes internet založit firmu, což trvá přibližně 20 minut. Samozřejmým využitím ID-card je, že tato slouží také jako řidičský průkaz nebo průkaz pojištěnce. Dalším velmi podstatným využitím ID-card je podání daňového přiznání. Z papírové formy daňového přiznání se zcela přešlo na webový formulář, který se neustále zjednodušuje tak, aby byl uživatelsky co možná nejpřívětivější a občany by tak jeho složitost od jeho využití neodrazovala. Vývoj v této oblasti chce docílit toho, že v budoucnu se již k daňovému přiznání nebudou muset přikládat žádná data, neboť tato budou automaticky stahována z informačních systémů.

Velmi důležitou oblastí stran ID-card je ochrana osobních údajů shromažďovaných na internetu. Systém ID-card je proto nastaven tak, aby byl každý občan schopen zjistit kdo, kdy a proč použil data z jeho osobní ID-card. Aby vláda měla jistotu, že nedojde ke ztrátě nebo zneužití dat, jsou data uložena i

---

<sup>74</sup> V současné době má ID-card 98% Estonců. Pravidelně tuto kartu používá 67% Estonců.

v zahraničí, a to na ambasádách Estonska po celém světě, kam byla fyzicky přenesena.

**Tabulka č. 2:** Využití ID-card

<b>Statistika k ID-card k 11.4.2020</b>	
Active ID-cards:	<b>1 355 384</b>
Active Mobiil-ID:	<b>233 652</b>
Active Smart-ID:	<b>2 689 829</b>
Active Smart-ID in Estonia:	<b>503 433</b>
Transactions yesterday:	<b>1 189 755</b>
Transactions last month:	<b>39 932 467</b>

Zdorj: <https://www.id.ee/index.php?id=30467>

#### **6.6.4 e-Residency**

Estonsko svým přístupem k elektronickým komunikacím a jejich využití ve veřejném životě vytváří také „digitální společnost bez hranic“<sup>75</sup>, k čemuž došlo projektem e-Residency, který zavedlo Estonsko jako první na světě. Jedná se nadnárodní digitální identitu, o kterou si může požádat kdokoliv na světě, aby získal přístup k digitálním službám, jež by mohla za jiných okolností využít přímo v Estonsku. E-obyvatelé mají díky tomuto přístup do podnikatelského prostředí Evropské unie a prostřednictvím své digitální identity mohou využívat veřejné elektronické služby.<sup>76</sup>

Na základě e-Residency mohou e-obyvatelé:

- digitálně podepisovat dokumenty
- ověřovat pravost podepsaných dokumentů

---

<sup>75</sup> <https://e-estonia.com/solutions/e-identity/e-residency>

<sup>76</sup> Během pěti let požádalo o e-Residency více než 65 000 lidí z více než 160 zemí. E-rezidenti založili více než 10 000 společností (<https://e-estonia.com/wp-content/uploads/2020mar-facts-a4-v04-e-residency.pdf>)

- založit estonskou společnost on-line
- spravovat společnost z libovolného místa na světě
- spravovat elektronické bankovníctví a dálkové přenosy peněz
- mají přístup k on-line poskytovatelům platebních služeb
- podávat daňové přiznání.

### 6.6.5 i-Voting

Jedním ze stěžních projektů, který mohl vzniknout na základě realizace projektu ID-card, je projekt i-Voting. Jedná se o jedinečné řešení formy elektronických voleb. Estonsko jako vůbec první na světě uspořádalo v roce 2005 touto metodou celonárodní volby a v roce 2007 jako první touto formou uspořádalo parlamentní volby.

i-Voting, neboli internetové hlasování, je systém, který umožňuje voliči odevzdat hlasovací lístek z jakéhokoliv počítače s připojením k internetu kdekoliv na světě. Estonské řešení je zcela nezávislé na elektronických hlasovacích systémech používaných v jiných zemích. Jedná se o elegantní, jednoduché a bezpečné řešení a snižuje náklady na uspořádání voleb.

Systém funguje tak, že během předem určeného období se volič přihlásí do systému pomocí ID-card nebo mobilního čísla a podá svůj hlas. Identita voliče je z hlasovacího systému odstraněna dříve, než se volební komise dostane ke sčítání hlasů, čímž je zajištěna anonymita voleb. Volič má také možnost do ukončení hlasování svůj hlas změnit.

Procento voličů využívajících i-Voting od svého vzniku neustále roste. V roce 2005 byla účast v lokálních volbách 1,9% a v parlamentních volbách v roce 2007 14,7%. V parlamentních volbách v roce 2011 už to bylo 24,3% a v roce 2019 43,8% a ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2019 byla účast 46,7%<sup>77</sup>.

---

<sup>77</sup> <https://e-estonia.com/wp-content/uploads/2020mar-i-voting-e-estonia-faq-1.pdf>

### 6.6.6 e-Tax

e-Tax je elektronický systém evidence daní zřízený Estonskou daňovou a celní radou.<sup>78</sup> Každoročně je elektronicky podána cca 98% všech daňových přiznání. e-Tax byl zprovozněn v roce 2000 a od té doby se výrazně zvýšil počet podaných daňových přiznání prostřednictvím tohoto portálu.

Stejně jako ostatní úkony směřující od občana k orgánům veřejné moci, je i podání daňového přiznání činěno prostřednictvím ID-card. Pomocí ID-card se poplatník přihlásí do příslušného systému, ve kterém provede potřebné úkony a formulář následně schválí prohlášením. Podání daňového přiznání trvá v Estonsku přibližně tři až pět minut. Od roku 2015 je pak možné provést daňové přiznání pouze jedním kliknutím, když data jsou v systému již dotažena z jiných informačních systému. Poté, co poplatník provede kontrolu dat, pouze jejich správnost potvrdí

Kromě samotných daňových přiznání k dani z příjmu, může poplatník prostřednictvím tohoto systému také:

- podat prohlášení podniku o dani z příjmu, sociální dani, pojištění pro případ nezaměstnanosti a příspěvcích do povinného penzijního fondu
- podat daňová přiznání pro DPH
- podat daňové přiznání k spotřební dani z alkoholu, tabáku a paliv
- podat celní prohlášení.

---

<sup>78</sup> <https://e-estonia.com/solutions/business-and-finance/e-tax/>

## **7 eGovernment v České republice ve srovnání s Estonskem**

V této kapitole srovnáme eGovernment v České republice a Estonsku, a to z různých pohledů. Zaměříme se na vládami stanovené strategie, legislativu a samotné zavedení prvků eGovernmentu. Dále se zmíníme i o politické podpoře projektů eGovernmentu.

### **7.1 Politika**

Mezi zásadní skutečnosti při vývoji eGovernmentu v obou zemích patří politická podpora a vůle politiků k zavádění jednotlivých prvků elektronizace veřejného sektoru a samozřejmě taky přístup samotných orgánů veřejné moci a veřejnosti. Dle mého názoru tato oblast patří mezi oblasti, ve které jsou největší rozdíly v přístupu obou zemí.

Zatímco v Estonsku byla maximální podpora vrcholných politických představitelů k zavedení informačních technologií do veřejné správy a umožnění tak občanům provádět maximální počet úkonů směrem k orgánům veřejné moci, v České republice tomu bylo svým způsobem naopak. Česká republika sice činila kroky směřující k elektronizaci veřejné správy a každá z vlád od 90. let, kdy tento proces započal, měla ve svém programu strategii, která by nastavovala pravidla a koncepce pro zavádění prvků eGovernmentu, nicméně zavádění bylo velmi pomalé a naráželo na skutečnost, že žádná z vlád konsensuálně nenavazovala na strategii předchozí vlády, ale tyto strategie zcela měnila, a to především v souvislosti s tím, jaká politická strana byla zrovna u moci. Oproti tomu Estonsko postupovalo kontinuálně s jasnou vizí vývoje a zavádění projektů eGovernmentu. Další velkým rozdílem v přístupu obou zemí je skutečnost, že Estonsko zapojilo do vývoje soukromý sektor, který se na něm velmi podílel, a vycházelo hlavně z požadavků

tohoto sektoru a do procesu zapojilo odborníky z řad soukromých firem. V České republice tomu bylo opět naopak.

V Estonsku má elektronizace veřejné správy politickou podporu již od svého počátku, tj. od 90. let, a to i přesto, že bylo období, kdy i zde docházelo k častému střídání vlád a politická situace nebyla příliš stabilní. Kdežto v České republice tato oblast přílišnou podporu neměla a dosud nemá, což se projevovalo zejména nedostatečným finančním zajištěním stran politických stran. Naplňování strategických cílů je v České republice nesystémové a neefektivní.

## **7.2 Legislativa**

Legislativní v obou zemích byl opět v oblasti eGovernmentu zcela rozdílný. Estonská právní úprava elektronických úkonů a přístupů byla tvořena od svého počátku a byla měněna postupem času podle skutečného vývoje, strategií a připravovaných projektů.

V České republice byl tento vývoj o poznání pomalejší, a z počátku byla tato oblast bez základního právního předpisu, který by eGovernment jako takový vymezoval.

Nicméně nelze říct, že by legislativa měla zásadnější vliv na vývoj elektronizace.

## **7.3 Strategie**

V obou zemích vznikaly závazné strategické dokumenty k elektronizaci veřejné správy v 90. letech a jsou nadále pravidelně aktualizovány a víceméně implementovány. V obou zemích se jedná o dokumenty, které jsou určeny pouze pro potřebu orgánů veřejné moci. Toto se ale v poslední době v Estonsku mění.

V případě České republiky je téměř ve všech strategických dokumentech reflektováno, že zavádění eGovernmentu je velmi nekoordinované a hlavně nevhodné. Problémem naplňování cílů stanovených strategickými dokumenty

v České republice je skutečnost, že zde není politická odpovědnost k naplňování stanovených cílů, čím dochází k situaci, že řada z nich zůstává dlouhodobě nenaplněna.

V Estonsku byl stran strategií na svém počátku postup takový, že nejprve byly rozpracovávány projekty prvků eGovernmentu, a až poté byl vypracován strategický dokument. Velká pozornost strategickým dokumentům byla věnována ze strany vlády, čehož výsledkem je skutečnost, že se v Estonsku daří naplňovat vládou přijímané cíle ve většině případů včas.

U obou zemí můžeme vysledovat, že se tyto potýkají s určitými nedostatky v naplňování cílů strategických dokumentů týkajících se eGovernmentu. Nicméně Česká republika z tohoto vychází hůře, a to zejména z důvodu malé politické podpory a špatného finančního zajištění, které z prvně uvedeného vychází a značně s ním souvisí.

## **7.4 Praktická stránka zavádění eGovernmentu**

Zavedení elektronických prvků v rámci veřejné správy mělo vést k nižší administrativní zátěži jak pro občany, tak pro orgány veřejné moci, ke snadnějšímu přístupu občana k orgánům veřejné moci a také ke snížení finančních prostředků státu vynakládaných na zajištění chodu orgánů veřejné moci. Tato vize je v obou zemích stejná. Rozdílný je ale již praktický přístup.

Zatímco v Estonsku bylo povinně zavedeno používání ID-card, jenž obsahuje osobní údaje jejího držitele a je možné je využít ke všem úkonům směřujícím k orgánům veřejné moci, v České republice je toto založeno pouze na možnosti mít zřízený kvalifikovaný certifikát a využití e-Občanky, která by přístup občana k datům orgánů veřejné moci usnadnila, není povinností. Tato skutečnost je pak zásadní při využívání služeb eGovernmentu, neboť v České republice nedošlo k výraznějšímu rozšíření používání kvalifikovaného certifikátu a prakticky jej vlastní pouze ten, komu tak ukládá zákon. Výjimečně disponuje kvalifikovaným certifikátem fyzická osoba.



Dalším zásadním rozdílem mezi Českou republikou a Estonskem ve využívání prvků eGovernmentu stran samotných orgánů veřejné moci. Vzhledem k tomu, že infrastruktura eGovernmentu je stále celkem roztržštěná a dosud nedošlo k takovému propojení všech informačních systémů tak, aby si orgány veřejné moci mohly stahovat všechna potřebná data o účastnících řízení, ani ze strany orgánů veřejné moci nedochází k bezproblémovému a masivnějšímu využívání elektronických prvků. Orgány veřejné moci sice využívají data ze základních registrů, ale naopak nemohou sdílet vlastní data vkládaných do vlastních informačních systémů, které nejsou základními registry.<sup>79</sup> Proti tomu v Estonsku je situace opačná, tzn., že orgány veřejné moci si všechna pro ně potřebná data stahují samy z různých informačních systémů veřejné správy, neboť mají dokonce zákonnou povinnost chtít po občanech jeden údaj pouze jednou.<sup>80</sup>

Jak v České republice, tak i v Estonsku je celkem rozvinutý systém výměny dokumentů prostřednictvím elektronických systémů.<sup>81</sup>

Estonsko je proti České republice napřed zejména v oblasti elektronických voleb. V této oblasti nemá Estonsko ve světě obdoby. Možnost elektronických voleb proti tomu není v České republice žádná. Další oblastí, která nemá v České republice žádnou podobu, je sdílení informací ve zdravotnictví. I tato oblast je v Estonsku v porovnání s jinými zeměmi zcela unikátní.

Co se týká správy osobních údajů o občanech, tak v obou zemích jsou shromažďována data v širším rozsahu. V Estonsku mají občané ale větší možnost sledování, k čemu byla data o jejich osobě použita. Tato možnost je v České republice téměř nulová.

---

<sup>79</sup> Příkladem mohou být soudy. Každý stupeň soudní soustavy má svůj informační systém, byť vyvinut a spravován jednou společností. Do soudních informačních systémů je možné stáhnout data ze základních registrů. Nicméně data z informačních soudů může použít pouze ten soud konkrétní soud, neboť informační systémy jednotlivých soudů nejsou navzájem propojeny.

<sup>80</sup> Znamená to, že pokud občan sdělí požadovanou informaci jednomu orgánu veřejné moci, je tato informace zanesena do informačního systému, a jiný z orgánů veřejné moci má k tomuto údaji přístup a nesmí jej po občanech znovu požadovat.

<sup>81</sup> V České republice se tak děje prostřednictvím datových stránek.

## 7.5 Transformace veřejné správy

Co se týká transformace veřejné správy v souvislosti se zavedením eGovernmentu je na tom určitě lépe Estonsko, a to už od svého počátku. Česká republika do současnosti dospěla hlavně k tomu, že zdokonalila zveřejňování informací a jejich šíření a komunikaci občan – orgány veřejné moci za využití elektronických podpisů. Částečně pak došla k zavedení víceúčelových portálů.

V Estonsku se podařilo integrovat informační základnu, ale nepodařilo se odstranit resortismus v rámci poskytování jednotlivých služeb. Uvedené znamená, že Estonsko zavedlo řadu elektronických služeb<sup>82</sup> ale tyto služby nezaštiťuje jeden informační systém ale každý resort má informační systém vlastní. Na druhou stranu se ale podařilo dosáhnout toho, že do jednotlivých informačních systémů není třeba mít zvláštní přihlašovací údaje ale toto je možné prostřednictvím jediného nástroje, kterým je ID-card. Proti tomu v České republice se služby pro občany omezené, a pokud je občan chce využít, musí mít ve většině případů zřízen kvalifikovaný certifikát nebo elektronických podpis vydaný na základě kvalifikovaného certifikátu vystavený.

Zásadním rozdílem mezi Českou republikou a Estonskem je především ve skutečnosti, že český eGovernment je nastaven spíše pro využití orgánů veřejné moci, než pro komunikaci občan – úřad, a v případě Estonska je tomu naopak s tím, že je zde i velké propojení orgánů veřejné moci mezi sebou stran sdílení dat.

---

<sup>82</sup> V Estonsku je 99% veřejných služeb elektronických.

## Závěr

Cílem této práce bylo přiblížit vývoj a současný stav elektronizace veřejné správy v České republice a její porovnání s Estonskem. Dále pak přiblížení historického vývoje eGovernmentu v obou zemích, právních předpisů, které tuto oblast zaštiťují a regulují a představení základních prvků eGovernmentu jak v České republice, tak i Estonsku a následně tyto země porovnat.

eGovernment je prostředkem k zefektivnění veřejné správy a přiblížení jejich služeb veřejnosti prostřednictvím informačních systémů. Zásadním je integrace eGovernmentu do politických cílů a větší podpora stran politické elity. Úzce s tímto souvisí finanční zajištění. Bohužel v případě České republiky jsou práce na elektronizaci veřejné správy upozaděny a dosud je žádná z vlád nezařadila mezi své priority, a to i přesto, že každá z vlád od počátku vývoje eGovernmentu v 90. letech, měla ve svém programu pokračování v elektronizaci a stanovenou strategii příslušným strategickým dokumentem. Ne všechny cíle dané předmětnými strategiemi byly naplněny.

Od svého počátku si eGovernment v České republice klade za cíl zefektivnění práce orgánů veřejné moci, jejího zjednodušení a finanční úspora. Tohoto cíle se ale zatím docílit nepodařilo a dle mého názoru se ani neblížíme době, kdy by tak mělo nastat. V současné situaci je eGovernment pro veřejnou správu spíše zátěží, a to jak administrativní, tak finanční, neboť úředníci vedou každou agendu prakticky dvojnásobným způsobem, neboť občan má sice možnost využít elektronické komunikace s úřadem, nicméně úřad elektronická podání od občana přijme, ale dále s nimi pracuje v papírové podobě. Opět je zde třeba uvést, že k tomu, aby toto bylo odstraněno, je potřeba především politické vůle, a tedy toho, aby vrcholné politické orgány si vzaly za své na vývoji a zjednodušení celého systému pracovaly a tento nadále vyvíjely.

Situace v Estonsku je proti tomu zcela odlišná. Od začátku vývoje eGovernmentu je zde politická shoda napříč politickým spektrem v tom, že je potřeba co nejvíce služeb přiblížit občanovi prostřednictvím informačních technologií se zapojením soukromého sektoru. Zejména díky této skutečnosti se

podářilo zavést do elektronické podoby téměř všechny služby nabízené veřejným sektorem.

Dle mého názoru by si Česká republika měla vzít stran dalšího vývoje eGovernmentu z Estonska příklad a inspirovat se prací této země. Česká republika by měla investovat více finančních prostředků do této oblasti, stejně tak jako klást důraz na výběrová řízení, při kterých dochází k výběru zhotovitele informačních systémů. Obě země by se pak měly zaměřit na vzájemné propojení informačních systémů jednotlivých orgánů veřejné moci tak, aby byl celý systém zajištěn jediným informačním systémem, s nímž by orgány veřejné moci pracovaly, nebo alespoň tyto systémy dostatečně provázaly. Česká republika by se dále měla intenzivněji zabývat rozvojem informačních systému v této oblasti a více přibližovat veřejnou správu občanům tak, aby se minimalizovala nutnost jejich fyzické přítomnosti na úřadě a následná administrativa.

## Resume

The aim of this work was to describe the development and current state of the electronization of public administration in the Czech Republic in comparison with Estonia. In particular, the historical development of eGovernment in both countries, the legislation that backs up and regulates this area and introduce the basic elements of eGovernment in both the Czech Republic and Estonia and then compare these countries.

eGovernment is a means to streamline public administration and bring its services closer to the public through information systems. Integration of eGovernment into political goals and greater support of political elite parties is essential. This is closely linked to financial security. Unfortunately, in the case of the Czech Republic, work on e-government has been delayed and none of the governments have prioritized it, despite the fact that each government has continued its e- government program since the beginning of eGovernment development in the 1990s. strategy by appropriate strategy document. Not all objectives of the strategies in question have been met.

Since its inception, eGovernment in the Czech Republic has aimed to streamline the work of public authorities, simplify it and save money. However, this goal has not been achieved so far and in my opinion we are not approaching the time when this should happen. In the current situation of eGovernment in public administration a burden, both administrative and financial, as officers lead each agenda almost two ways, as a citizen has the option to use electronic communication with the office, but the office electronic submissions from citizen receives but also with them works in paper form. Again, it is necessary to state here that , in order to eliminate this, it is above all a political will and therefore that the political authorities must take on and continue to develop and simplify the whole system.

The situation in Estonia is quite different. Since the beginning of eGovernment development, there has been political consensus across the political spectrum in that it is necessary to bring as many services as possible to the citizen

through information technology involving the private sector. It was thanks to this fact that almost all services offered by the public sector were brought into electronic form.

In my opinion, the Czech Republic should take an example of further development of eGovernment from Estonia and be inspired by the work of this country. The Czech Republic should invest more funds in this area, as well as emphasize tenders for the selection of information systems contractors. Both countries should then focus on the interconnection of the information systems of the individual public authorities so that the whole system is provided by a single information system with which the public authorities would work, or at least sufficiently interconnect these systems. The Czech Republic should further intensify the development of information systems in this area and bring public administration closer to citizens in order to minimize the need for their physical presence at the office and subsequent administration.

## Zdroje

### Literatura:

- LINDAVSKÝ Vít. ŠVARCOVÁ Ivana. BUDIŠ Petr. LOEBL Zdeněk. PROCHÁZKOVÁ Barbora. eGovernment bezpečně. Grada Publishing a.s.: 2008. ISBN 978-80-247-2462-1
- MARCHAL A.Stanislav. PROKEŠ Josef. ŠTĚDRŮ Bohumír. VANÍČEK Zdeněk. Právní aspekty eGovernmentu v České republice. Linde Praha, 2011. ISBN 978-80-7201-855-0
- SMEJKAL, Vladimír. VALÁŠEK Altair Michal. Jak na datové schránky: praktický manuál pro každého. Praha: Linde, 2012, ISBN 978-808-6131-801
- ŠPAČEK, David. *eGovernment – cíle, trendy a přístupy k jeho hodnocení*. 1.vydání. Praha : C. H. Beck, 2012, ISBN 978-80-7400-261-8
- ŠTĚDRŮ Bohumír. Úvod do eGovernmentu – právní a technický průvodce. Úřad vlády České republiky: 2007. ISBN 978-80-87041-25-3

### Právní předpisy:

- zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů
- Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu
- Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů
- zákon č. 250/2017 Sb., o elektronické identifikaci
- Zákon č. 297/2016 Sb., o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce
- zákona č. 111/2009 Sb., o základních registrech

- vyhláška č. 194/2009 Sb., o stanovení podrobností a provozování informačního systému datových schránek
- nařízení vlády č. 425/2016 Sb., o seznamu informací zveřejňovaných jako otevřená data
- Instrukce Ministerstva spravedlnosti ze dne 2.6.2015 č.j. MSP-85/2015-OSU-OSU

### **Internetové zdroje:**

- <https://www.mvcr.cz/clanek/co-je-egovernment.aspx?q=cHJuPTE%3d>
- [www.mvcr.cz/soubor/indikatory-prioritnich-os-1a-a-1b-pdf.aspx](http://www.mvcr.cz/soubor/indikatory-prioritnich-os-1a-a-1b-pdf.aspx)
- <https://www.vlada.cz/assets/clenove-vlady/historie-minulych-vlad/prehled-vlad-cr/1993-2010-cr/mirek-topolaneck-1/Programove-prohlaseni-vlady.pdf>
- <https://www.mvcr.cz/clanek/legislativa-zakon-c-365-2000-sb-o-informacnich-systemech-verejne-spravy.aspx>
- <http://www.smartadministration.cz/clanek/o-smart-administration-smart-administration.aspx>
- <https://www.szrcr.cz/cs/urad/o-nas>
- <https://www.szrcr.cz/cs/sluzby/organy-verejne-moci>
- <https://www.datoveschranky.info/statistiky>
- [https://www.noveaspi.cz/products/lawText/13/38000/1/2#pa\\_22](https://www.noveaspi.cz/products/lawText/13/38000/1/2#pa_22)
- <https://www.czechpoint.cz/public/statistiky-a-informace/statistiky-czpoffice/>
- <https://www.mvcr.cz/clanek/czech-point-czech-point.aspx?q=cHJuPTE%3d>
- <https://www.czechpoint.cz/public/statistiky-a-informace/statistiky-czp/>
- <https://www.czechpoint.cz/public/statistiky-a-informace/statistiky-czphome/>
- <https://www.czechcrunch.cz/2018/09/e-government-v-praxi-jak-estonsko-a-svycarsko-vyuzivaji-blockchain-k-lepsi-statni-sprave/>



- <https://www.ria.ee/en/about-estonian-information-system-authority.html>
- <https://riigikantselei.ee/en/supporting-government/e-estonia-council>
- <https://www.riha.ee/Avaleht>
- <https://e-estonia.com/solutions/e-identity/e-residency>
- <https://e-estonia.com/solutions/security-and-safety/e-justice/>
- <https://e-estonia.com/solutions/e-governance/>
- <https://e-estonia.com/solutions/>
- <https://www.ria.ee/en/state-information-system/x-tee.html>
- <https://www.id.ee/index.php?id=30467>
- <https://e-estonia.com/wp-content/uploads/2020mar-i-voting-e-estonia-faq-1.pdf>
- <https://e-estonia.com/solutions/business-and-finance/e-tax/>

### **Ostatní zdroje**

- Usnesení Vlády České republiky ze dne 20.9.2006 č. 1085, o souboru opatření pro urychlení rozvoje eGovernmentu v České republice
- Usnesení Vlády České republiky ze dne 11.7.2007 č. 757
- Usnesení Vlády České republiky ze dne 28.2.2007 č. 197
- Státní informační politika – cesta k informační společnosti, <https://www.vlada.cz/cz/clenove-vlady/historie-minulych-vlad/statni-informacni-politika---cesta-k-informacni-spolecnosti---dokument-2089>
- Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby – Strategie realizace Smart Administration v období 2007 – 2015
- Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby – Strategie realizace Smart Administration v období 2007 – 2015, str. 7
- Strategický rámec rozvoje veřejné správy České republiky pro období 2014 – 2020. Listopad 2016. Ve znění unesení č. 21 ze dne 14.12.2015

- Komentář k zákonu 365/2000 Sb. o informačních systémech veřejné správy, Co je a co není informačním systémem veřejné správy, Ministerstvo vnitra ČR, verze 2.00
- Důvodová zpráva k zákonu č. 111/2009 Sb., o základních registrech
- Důvodová zpráva k zákonu č. 297/2016 Sb., o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce
- Důvodová zpráva k návrhu zákona o informačních systémech veřejné správy a o změně některých zákonů
- Provozní řád ISDS